

Latwefcho Amis.

57. gadagabjums.

Nr. 31.

Dreschdeenâ, 2. (14.) August.

1878.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Fraucenburg, Surland. — Skryberijja Besthorn t. (Meyher) grahmatt-bohdê Zelgawâ.

Nahditajs: No eekschemehm. No ahrsemehm. Wisjannafahs finans. Seewas istsiziba. Saule kâ siltinna awots. Altbilda. Sludinaschanas.

No eekschemehm.

Zelgawâ pa to laiku, kamehr tagad kanali nolaida, ir gruhki dabuht dseramu uhdeni, tapehz pilfehtha waldei leela pateiziba peenahkâhs par to, ka lika fataisihth to skaisio pumpi, kas pee Latw. basu. platscha leelajâ eelâ. Zau wairak gadus tas brihwê stahweja, jo maschins bij famaitajees un newareja pumpeht. Uhdens bij 32 pehdas dilsch. Tagad nu welk no rihta lihds wakaram un tak nepeetruhkst. (Ala ir urbia.)

G. W.

Is Dohbeles pufes. Pilschneeki sawu walas brihtinu turedami labpraht isbrauz us laukeem, sawu garu skaidrâ gaisâ jantrinacht un preeksch jaunem darbeem jaunus spehkus smeltees. Tâ ari es isgahjuschâ mehnesi us Dohbeles pufi nobrauzu. Par dabu bija ko preezatees, semes mahmultina schogad sawu rohku atkal deesgan bagatigi atwehrusi un mihlus semkohpijus pee seemas kâ ari wasaras sehjas swehtijusi. Tifai siri ni bija dauds weetas no tahrpeem no-ehsti un lohti reti; ari lini weetahm nebija wis ihsti teizami. Za wis lihds galam tâ labi isdohdahs, tad warefim gan par schi gada augleem preezatees. Dahrfa augft, kirschus isnemohht, nestahw wis ihsti labi.

12. Juni noslihka Jaunsemju mahjâs, Penkules pagastâ, 2 gadu wezs behrns eeksch mahlu bedres. Tai deenâ bijusi mehslu weschana un wisi zilweki us lauka. Behrni weeni mahjâ palikuschi ap mahlu bedri spehlejuschees. Schis 2 gadu behrns bedrei tuwaki peegahjis, no krassta noschuzis, us muti mahlôs eekritis un tâ zaur noslahpschannu galu atradis. Dauds weetas esmu redsejis, ka behrni us laukeem ihpaschi leelôs darba laikôs tohp lohti mas usluhkoti un weenigi Deewa fargaschanai atwehleti, bet weens sakams wahrds mahza: „Sargees pats, tad tewi Deews ari fargahs.“ Tad man wehl jastno, ka schê Kursesmes wiswairak attihsiitâ apgabâlâ, ta tâ nosaukta „puischi naktswasaschanahs nau wis wehl pawisam beigufehs. 11. Juni A. muischas Bl. fainneeku pusnakti breefmigs lehrums no meega trauzeja. Atmohdees eeranga, ka pulks zilweku wina sehtwidu sapulzejees, un ar wina mahju puischeem kuri klehti gulejuschi, breefmigi lamajahs. Sapulzejuschees bijuschi wisi ar speekeem, rungahm un akmineem apbrunojuschees. Sweschee lamaschanas nobeiguschi sahka ar akmineem klehtsdurwis bombardeerecht, gribedami Bl. mahju puischus plazi isdabuht, un winus tad labi nopehrt. Kad nu Bl. puischi ahrâ nenahza, sahka svescheneeki zaur ziteem wahrteem probjam doh-

tees. Bl. mahju fainneeks redsedams, ka weens no „naktsgahjeem“ teem ziteem drusku palatâ palizis, skrehja tam pakal, nograhbis ais krahga eerahwa eekschâ, safehja un noweda winu us tureenes pagasta-teesu. Schê nu schis jaunais, 18 gadu wezais nebehndneeks, tâ isteiza: Zau no Zurgeem nahkam mehskatru swehtdeenu pee Bl. meitahm. Winas atnahk mums lihds meschelim pretim un muhs tur fagaida. Mehsgan nebuht us dumpi un kauschanohs ne-iseetu, bet Bl. meitas muhs luhds, lai winu Bl. puischus noweroht, jo schê winas nebuht nemihloht, bet turpretim nizinohht. Tandehst mehskhonaht kahdi 11 salasijamees un nodohmajahm us wisadu wihsi Bl. puischus sakaut, bet wini bija gudraki nekâ mehsk, un nemas ne-isnahza ahrâ. Beidsiht winsch usdewa to zitu 10 puischu wahrus un mahju weetas, pehz kam teesa winus it wisus us terminu apstelleja. Zeresim, ka teesa sapratihskahdus noschedfneekus un mahju meera-trauzetajus kâ peenahkâhs apstrahpeht. Newaru saprast, ka war laudis tahdeem nederigeem un nelectigeem preekeem nodohtees, kur tak par gohdigu illusteschanohs deewsgan tohp gahdahs. — Leel-Staffles, Jalzgrahwê, Kalnamuischâ un Smilgainôs tika salumu swehtki isrihkoti, kuri it wisi lohti jauki isdemuschees. Kohri dseedaja dseefmas, runas tika turetas, un jaunee laudis sawu laiku ar danzofschannu pawadija, wezee atkal par semkohpihu, bischu kohpschannu un ehku taifschannu sarumajahs. Redsk, tee ir preekt, kuri itweenam jauki. Ari gahjeji war pee scheem preekeem it jauki peedalitees; ar tagadejahm lohnehm to it labi spehj. Waj nebuhtu dauds gohdigaki, kad muhsu puischi tē sawas kapeikas gohdigôs preekôs patehretu, nekâ pa krahgeem un sawu laiku pa naktihm apkahrt wasadamees. Kl.

No Grobinas. Tani 15. Juli no rihta pulksten 9. aismiga pehz desmits deenu gruhthas sflimbahs us muhschigu dufu Grobinas draudies dseedatajs un skohlotajs Peter Reinsfeld. Nelaitis bija tikai 55 gadus 6 mehneschus wezs; 28 gadus tas Grobinas draudis par kesteri un skohlotaju kalpojis. Tani 19. Juli pawadija nelaiti zeenigs prahwesta tehws, radi un dauds pasihstami us muhschigu dufu kapendês. Lai Deews tai atstahtai noslumuschai atraitnei un teem behrneem palihds tahs behdas un truhkumu panest, kas teem tagad zaur mihlo aigahjuscho eestahjuschahs. Meers wina pihschleem! —

W. R—v.

Leepajâ scho wasar bahdes-weesu skaitu rehkina us 1100. Zehskabstâtê to nakti us 23. Juli eedshwotaji tika istranzeti zaur to sinu, ka atkal deg. Un bij ari uguns iszehlees

weenä namä, kas agraf bij par 1300 rubl. un beidsamajā g. par 3000 rubl. apdrohschinahs. Bet ugunēdsehseji bij steig-schu klah, tā ka uguns nedabuja isplatitees, tomehr tas weens namē nodedsa gan pawisam. Kā tas uguns schim namam peetapis, nau wehl isdibinahs, namā neweens nedsihwoja, wina ihpaschneeks nebij nemaš mahjā.

Agrakais finansministeris von Reutern ir 21. Juli atbrauzis uš Kurfemi, uš Keel-Gseres muischu.

Saunahsmuischas pagastā, 22. Juli. Neeku Bakus mahjas ar uguni aisgahja. Uguns no zuhklushtes zehlees. Kā tur radees, nau issinams. Ihsā briedi leesmas bij pah-lehjuschahs par wisahm ehkrahm, un no wisahm mahjahm atlika tik weza rija. Gan bij deenas laiks un glahbeju netruhka, bet uguns tik ahtri wisu pahnehma, ka neko nespehja isglahbt. Ta wisbehdigata leeta ir, ka weens 4 gadu wezs puiseniensch, fainneezes brahtis, uguns leesmas nahwi atrada; wina dohmaja laukā pee ganeem esoh, bet tas bij istabā apgulees un kad pamanija truhstam un gahja mekleht, bij jau pa wehlu, behrns wairs ne-atsauzahs un uguns gahsahs wirsi. Kad tik tahlu bij apdsehfuschi, ka wareja istabas weetu ismekleht, atrada behrnianu fadeguschu. Saimneekam un fainei ir wis fadedsis; ihsti masums, ko spehjuschi israut. Ari wis seens fadedsis. Lai Deems schahwe nostumuschu asaras un peerahda teem firdis, kas kriistigā mihlestibā palihds behdu-nastu nest. Nebuhtu rija isglahbto, kas starpā palika, — un pee tam atkal leelu palihdsibu rahdija Kalnamuischas arendatora lunga masa uguns-sprize — tad uguns buhtu sneedsees ari pahrtahm zitahm diwi Neeku mahjahm, kas paschā tuwumā.

Is Gumburgas. Schini wasarā schejeenes Ohsolgail mahjā mehslu wedaji ir wezus dahlderus kuhst-kaktā usrafuschu. Daschus gadus esoh laukā iswestōs mehslōs pa dahlderim atrasts, bet wehl neweens nenahzis tais dohmās, ka nauda is kuhst zelahs; isgahjuschā rudeni tizis weens wepris aisgaldā kuhst-kaktā eeliktis, un tas, nerahtnis buhdams, razis mehslus un semi, tā ka nu schogad usgahja israktu naudu. —

Mudsi schini apgalā it laiku jau preeksch Zehkabeem dascham semkohpim bij plaujami, augshanā bij labi un zeramē, ka rashai nekās nekatehs; wasarejas stahw labi, tāpat ari kweeschu un ahbolinsch; seena nau wisai dauds, bet tomehr wairaf kā isgahjuschā gadā; par lineem ari newaram neko baschitees. —

Maijohns.

Is Dūmt-Wisasmuischas jawehsti deewēgan behdigs un schinis laikōs rets noseegums. Schi pagasta-lohzeklis Juris Burmāls tika nakti us 22. Mai pee schejeenes Sala-krohga gandrihs nosihs, scho breesmu-darbu bij brandwihna un beirische fadschruschees pahris zilweki isdarijuschi; weenreis tas tizis jau itin kreetni sadaushts, bet kad fahzis luhgtees un dserfchanas-lahrigeem siteeem sohlijees doht „schmohreht“, tad atlahwuschu atpakal krohga ee-eet, kur tad duzi beirische dewis, bet tee ari sadaushto speeduschu dsert, un kad nu schis negribejis wairs dsert, tad teikuschu, ka buhschoht wehl pehrt, kad nedfers. Kad jau gluscham bijuschu eedsehruschees, tad krohgeris nodsehjis uguni un isstuhmis wisus ahra, pee lam min. Burmāls atkal tizis lohti firts, wisas drahnas faplehtas un sahbafti sagreefti. Tagad nu sitejs ar fahisto par 90 rubleem falihguschu; lai nu gan ir falihgts, bet waj weselibu atdabuhš, tas ir zits jautajeens. E kur swehtdeenas darbi! —

Nesen atpakal tika pee Baldones Bulku krohga weens sirgu-saglis sakerts un pilsteesjai nosuhthts. Buhš weens masal. —sch.

Widsemē ap Trikti, tāpat ap Leijas muischu scho wasaru us laukeem ir leels pulks satu melni strihpotu, melngalwju tahru eeraduschees, kas ihfā laikā nopohsta ihpaschi linu laulus un ari firnus. Ari Duhres un Blohmes muischā schi pati nelaine pamanita. Leela plata strihpa no Triktes fahsoht lihds pat juhmalai ir no schi tahra pahrschtepta. Us daschahm muischahm ir linu sehla no Plestas westa. Deemsin waj nau ar sehlu atwestis lihds? Dsird ari, ka schis patē tahrs ir ari jau ap Kohknesi, Beberi un Trichu muischu. Daschi fainneeki pluhz sawus linus ari negatawus, gribedami no tahrpeem isglahbt. Pluhzeem rohkās ais tahrpeem schlehschoht ween. Semkohp. profefors Wolff ir nobrauzis uš tahm pusehm, to leetu ismekleht un glahbschānu nogudroht. Winsch ir atradis leelus gabalus lauku nopohstitus. Wehl arween nahf no zitahm Widsemes pusehm sinas par schim paschahm behdahm. Scho tahru wismihlaka bariba esoh lini, bet badā wini nem ari ar firneem, kahposteem un zitahm lapahm par labu. Profefors Wolff k. daschus no tahrpeem pahredahs mahjā, nakti tee bij linu baribu sa-ehduschu, wairaf stundas lohshnaja nu ap firu lapahm un beidsohf fahka ari tahs sapuzeht. Pa laimi labibahm wini nekriht wirsi. Weetahm steidsahs linus, kant ari negatawus, nopluhkt un tad brauz ar rukkeem pahri, lai tahrus famihzitu, jo jabihstahs, ka schee lauku pohstitaji nepaleek ari wehl uš nahfoschu gadu. Ar uguni newar pret teem karoht, jo tas war weegli rudsu laulus aisdedsinahs un jo leelu skahdi padarihst.

Widsemes konsistorijas pilniga rudens sapulze sahksees 4. Oktober.

Leepukalna mahzitaja muischā 18. Juli no rihta uguns aprija wisas wirtschastes ehkas, kas wehl arweenu bij ar salmu jumteem. Wisa rudsu sehla un semkohpibas rihki un daudi zitas leetas fadeguschas, tā ka skahdi, bes tahm ehkrahm, rehlika us 1¹/₂ tuhst. r. Ehkas nan bijuschas apdrohschinatas. Deemschehl wehl daudi mahzitaja muischas — daktera mahju un skohlu ehkas stahw ne-apdrohschinatas pret uguni. Kad draudses lungi nebehda par sawu maku, tad tatschu pagasti, lam wisa ta peeklausiba pee jauntaisamahm ehkrahm atkal ja-isdara, waretu it labi no sawas pufes to darba wehrtibu apdrohschinah.

No Behterburgas. Berlīnes meera-deribas grahmatas ir nu galigi parakstitas un tika 22. Juli ismainitas starp Wahzsemes, Austrijas, Franzijas, Englantes, Italijas un Kreewijas weetneekem. Turku walstis weetneeks isdewa rakstu, ka ari Sultans to meera-deribu ratifizeerejis un to noslehgtu deribu no schihš deenas eeskata par pilnā spehka stahjuschu. — Kreewu karawadonis ir it ihfi un zeeti noteizis, ka Turkeem buhs Warnas zeetokni nodoht Kreewu rohkās. Sultana ministerei atbildejuschu, ka wini to liks tuhdat darihst, kad Kreewu karawadonis apfohlahs, astomu deenu laikā pehz Warnas ceemfchanas sawu karaspehku faukt prohjam no Konstantinopeles tuweenes. Ari Batuma wehl nau Kreeweem nodohta. Tāpat Kreewi teem dumpineekem Numelijā, Rodope kalnās, ir nodewuschu 10 deenas laika, kur wini lai wisi eet no Austruma-Numelijas ahra; ja wehla wehl kahdu dumpineeku tur atradihs,

tad tam ar eerohtscheem ees wirfū; bet, kà dšird, daschas dumpineeku wirknes tomehr griboht wehl pretim turetees. — Bosnija un Herzegowina, kur nu Austrijas karaspehks eegahjis, wehl deewšgan to juku. Mostaras pilsehtà dumpineeki nokahwufchi pašchu Turku komandantu un weenu Turku preesteri un ir issaufuschi few jaunu gubernatoru. Trihs Turku batalioni esoht ar dumpineekeem us weenu rohku, trihs stahw atkal pretim un eet lihds ar Austreescheem.

Krohnis to kohka telegrafu stabu weeta, kas gandrihs ik pahri gadus ja-atjauno, buhschoht us preekschu pamasam wisur dselsu kahrtis likt; tahs buhs pastahwigas un ari drahti tur warehs drohschaf peestiprinaht.

Melnahs juhras ohstos lihds 12. Juli bij 33 tuhft. slimu karawihru atwesti; no teem us Odesu ween 12,593. Odesà ir 9500 gultas eeriktetas; slinneeki tohp pa schurpmakahm lasaretehm isdaliti.

Weena **Masfawas** awise raksta tà: Nahkoschà laikà Kreewijai buhs dauds leelaks karaspehks jatura Kaukasija, jo us preekschu tur ais rohbeschas stahwehs ne ween Turki, bet ari Englante ar Turku kohpà. Turku armija tiks ar Englantes palihdsibu drihs pahrlabota, dabuhs Englandseschu wirfneekus un paliks par zitadu spehku. Englante jau tagad sawahl labu pulku karaspehka gar Kreewu-Mijas rohbeschu; ta ir nodohmajust diwi jaunus zelus taifht, weenu no Erserumas us Konstantinopeli, ohtru par Diarbekiru us Zihperu salu. Kreewijai atleef Sewastopoli un Batumu pretim swaròs likt. Bet muhsu Melnahs juhras flote wehl newar atstahweht Englantes brunu flotei pretim. Preeksch muhsu industrijas ir Preeksch-Mija un Persija tas ihstais tirgus. To jau redseja schini karà. Nekad wehl nebij tik dauds preekschu turp wests, kà schini kara-laikà, kur preeksch Englantes prezehm Melnahs juhras ohsti un tàpat tas leelais andeles zelsch no Trapezuntas par Erserumu un Bajasidu us Persiju bij slehgti.

No **Kijewas**. Teem leelajeem fabrikeem, kas bij usachmufchees, zwihbakus preeksch armijas skapeht, ir sawa nelaimè. Atkal weens tahds leels fabrikis (Starizki k.) ir ar nguni aigahjis. — Wolinijas un Podolijas gubernas beidsamajòs 3 gadòs sirgu sahdsibas esoht bijuschas tik leeliskas, ka to saudeto wehrtibu rehkina pee 2 milioni rublu.

Karjas zeetokfni esoht weena pulvera mihne sprahguš un ugunsgrehts no tam zehlees, kas dauds namus nopohstijis.

— Kreewu kaufmani ar Brehmenes kaufmaneem fabedrojufchees schini wasarà suhta no Brehmenes damflugus ar prezehm us Seemeku ledus juhru, us Ob un Jenisei upehm. Rugi braukdami peecturehs Norwegijas ohstòs Bergenà un Wardoià. Rudeni rugi nahks atpatal ar Sibirijas prezehm, kas jau tagad tohp pa Ob un Jenisei wipi us leiju pretim fawestas. Kà zitureis kaufmani preeksch 700 gadeem us Baltijas semitehm athrauzà, wispirms famu andeli kohpdami, bet lihds ar to atwehrahs zelsch, ka ari wifa zita dšihwe is Ciropas wakareem eespihdeja schinis pusès, tà ari kaufmanu zeli us Sibirijas ohsteem wehrs to zelu wata, ka ari Sibirija nahk gaismà.

No ahsemeem.

Wahzsemes walstsrachtei tee balsojumi par teem jauneem runaskungeem ir jau sinami. Starp teem zelteem 396 atroh-dahs tikai 2 sozialdemokrati, tee pašchi no Sakschu semes.

Konserwatima partija buhs dauds spehzigaka un waldischana spehs weeglaki famus nodohmus ispildiht. — Wahzu Keisars Teplizas weselibas awotà it redsami atspirgstohht un spehla atkal peenemotees. — No ta slepkawa Nobilina sinu, ka winsch zeetumà weenu nakti deewšsin kà pee kahdahm schkehritehm peekhuis un raudsijis fewi nogolinatees, gribejis ahderes pahrgreestees, bet zeetuma fargš to pamanijis un tam eerohzi atnehmis, tagad tam esoht ari rohkas peekehdejufchi, ka newar few neko padaritees.

Vinu laiks tuwojahs it schigli, tadeht ari neklahdehs, ka pee tam weenu lohiti eewehrojumu leetu grihu zeen. lastajeeem preekschà likt, prohti linu mehrzeschanu. Dauds semkohpji, kureem upes nau tahlu, linus upè mehrze, likumu, kas schahdu darischanu pee leelas strahpes aistleeds, nemas ne-eewehrodami, pat daschu esimu dširdejis sakam „kamehr walidiba dabuhs sinahht, ka man upè lini, tikmehr es tohs jau buhschu iswilzis un tad man neko nedarihs“, un teescham, ari walidibas schahdu likumu ne-ispilda, wainigohs nestrahpedamas, bet dšihwo itin meerigi! Bagasta-walidibahm gan neklahtohs schahdus darbus nestrahpetus atstahht, un dohtohs likumus ne-ispildiht. Waj tad par uhdens-dšihwibahm neko negrib gahdaht, bet laut tahm slahp-schanà sprahgt? Lai prohwe linu-uhdeni pašchi dšert un lai tad spreesch pašchi, kà tas smeke un kà tas ari war ziteem smekeht, kureem tatschu ari no Raditaja ir dšihwiba dohta. Lai no-eet pee upmales, tur, kur lini mehrkti, un apstatahs noslahpufchahs, nosprahgufchahs dšihwibas, tad apmanis, kahda beidewiba zaur tam tohp darita.

Maijohns.

„Seens deg.“ Tà daudsfreis dširdam issaufzoht, kad iszetahs feena-schkubni balti garaini. Nu no kam tad tahda „feena-degšchana“ zetahs? — Semkohpji gan to sinahs, bet pilsehtneeki ne wisai dauds un it ihpašchi teem, kuri Zelgawà pee Steffenhagen k. feena schkubna nodegšchanaš (sk. Latv. aw. Nr. 28.) gribeja eestahstihht, ka feens patš no fewis eededsees, pr. leesmàs spruzis, tapehz, ka mikls fawests, — pateikschu tà: Kad feenu miklu gubà faweesch, tad sinams winsch uhdeni wehl eaturedams smagaks buhs nekà saufais feens un tapehz tad ari jo zeetaki sagulesees jeb faweeschsees un zaur faweeschanohs wifas leetas teek siltas sinams arween tai mehrà, zil smagi jeb zil zeeti tahs faweeschahs. Kapehz mehš aisknohpejam swahrtus jeb seemà faweescham kaschoku? — Lai drehbe peepreeschahs zeetaki pee meefas un fatura muhsu siltumu. Seens labi drehgnis falikts ari paliks karstis un karstums pahwehersch uhdeni par twaifeem, tà tad feena kuhpeschana nau zits nekas, ka ween winà atlikufcha uhdena istwawkoschana un lai gan tas turklahht karstis, tomehr leesmàs winsch jau newar eedegtees,*) tapehz ka tas slajsch. „Bet kapehz tad brauzoht rateem ašis ašdegahs?“ tà nu weens usjauta. Ja, redseet, tè ir pawifam zita leeta, tas tik war notikt brauzoht un kad ašis nau eefmehretas; to padara rumbas ahtra rihwefchanahs pret saufu aš; jo labi eefmehreta ase nekad ne-ašdegsees, kad tu ari laut zil ahtri brauktu, tàpat ari saufa ase, kurai riteni wirfū, ne-eedegsees, kad ta nerihwesees un lai wina ari simtu

*) Zil sinams, schi leeta stahweja pee semkohpjeem wehl ne-ijbeigtà stribde. Wehl no sig. gada weena Bruhschu seml. awise usstihweja pahri gad-jumms, kur schkubnos slajsch feens bijis sabahs un kur ehlas zaur to ween ar rittigu nguni aigahjuschas. Mastitajs tur pastahweja us tam, ka mikla sahle spehjoht tik wareni eelari, ka pee majas wehšmijas, kas peestahs slahht, karstums ispruht leesmàs. Nedatija.

gadu tawâ wahgusi stahwetu. Iku redseet, kad nu gubâ fa-
krauts seens nerihwejahs un turklaht wehl tas kuhpofchais sawu
dabasmechri — to miklumu peetur, tad tas ari newar eedeg-
tees, bet kad uhdens istwaitlohts, tas atkal atdseest un paleel
fapelejis; schis pelejums ir atlikas no ta ranga, kas tam fwiht-
stoht isspeedahs un fur ta ruhgschana jo stipraka bij, tas seens
tad faliya tã fakohht „plekãs“.

G. M.

Saimneeku skohla. Kad karstã laikã peenu greib no
ahtras fasklahbschanas issargahht, tad wajaga sinams
wispirms skaidru traufu un tad jagahda par to, ka peens
pehz isslaukschanas labi ahtri ataukstejahs lihds 12 grahdu
Reom. Peens jaleij lehseens bleka traufõs un jaleel us kahdu
 $\frac{1}{3}$ stundu aukstã uhdeni. Kamehr tur eekschã stahw, wajaga
to wairaf reises apmaisht.

— Bret kohdehm mehbelõs, drehbõs, madratschõs ir lohti
derigas sahles muhsu kanepu seedi; kad tohs isfalte un tad pa
saujinau schur tur eebahrsta, tad neweena kohde tur nerahdisees.

— Medus leetus, tas faldenais lipigais schkidrums
us leepu lapahm, Zahnu ohgahm, ari apineem un sirneem, ze-
lahs no lapu utehm, kas schahdu faldenu fulu isswihst. Tur-
pretim tas medus leetus us rudseem — reti ari us kweescheem
un meescheem — zelahs no weenas sawadas sehnites, kas to
melno graudu audsina. Schihõs sehnites ir pee filta, miglaina
gaifa lohti waisligas.

— Pelejumu sehnites pagrabõs wisdrohschaki war
isnihzinahht, kad sehwele gabalu eemet panna us kwehlainahm
ohglehm, to noseel pagrabã, fur wisi zaurumi notaisiti un
sinams tad patõs muht ahtri ahra. Kad sehwele garaini sawu
darbu isdarijusch, tad tãisa lohguõs walã un pagrabõs buhs
tihrihtõs.

— Schi wasara, fur saimneekeem bij atkal deewsgan
behdu, kã ahbolinu saufu dabuht mahjãs, buhs atkal pamah-
zijust pee laikã ruhpetees par segenehm (schatscheem). Tur
ahbolinu uskrahwis war bes behdahm gaidiht us saufu brihdi,
fur eewest. Neweena lapina nei seedinõsch ne-aiseet pohstã.
Tirolõ Alganã katram saimneekam ir lihds tuhstõsch tahdu
segenu.

Wisjaunafahs sinas.

No Konstantinopoles rakstija 24. Juli, ka Bosnija jau weenai
Austreeschu usaru eskadronei pee Zepze maglai bijust kauschanahs ar
Turku dumpineekeem, 70 usari tur kritusch. Tapar ari us Mostaras
pusi bij pulks dumpineeku jaiskhdina, kamehr 24. Juli Austreeschu ka-
raspehts Mostarã eegahja. War skaidri manihht, ka Turku wald-
schana apaksch azim Austrijai gan apsohla, ka nepretosees winu
eenahkschana, bet palkusu leel dumpineekeem eerohschõs isdaltht,
lai tik turahs pretim. Ari to issihdina schanahs ar Greeku semi
Turks zil ween proht ranga wilzinahht. Franzijas weetneeks nesen
pee Sultana buhdams tam teizis, ka Franzijai, kas us kongresa ir
Greeku semei sawas teesibas peespreedusi, newarohht tas weenolga
buht, kad to spreedumu grafahs par galwu laist. Lai tapehz driht
dohdotees us zitahm dohmahm. — Englantes parlamentã weens
kungõs jautaja ministerus, waj wini ari sinohht, kadeht Kreewu ge-
neralis Kaufmanis dohdahs tik tablu us deenwidem no Amu-
Darjas upes. Ministers atbildeja, ka winõsch jau esohht tai leetai
pakaflausinajis, Pehterburgã, Englantes waldschana paturoht azis
latru sohli, ko Kreewi Widus-Antã sper.

Preekõsch Jehlabstites nodeguschem muhsu wisuscheliga Kei-
sareene ir dahwinajust 500 rublu.

Rihgas eltermans Moliens lihkis 25. Juli tifa no Wahz
semes Rihgã atwestõs, wagons bij skajsti puschlohtõs. Basnijas
pulksteneem stanohht lihki nowadija us leelo gidas sahli, fur
sahrõs lihds 27. Juli wafaram palika, tad to nesa us Pehtera bas-
nizu. Peektdeena to ar leelu gohdibu us pehdeju dusu pawadija.

Besarabija wisu zauru Juli mehneji ir lectus bijis; zaur
pahrelezigu ismirkschana labiba gul gar semi, ari tabaka lauki un
wihna dahrti mas preeku apsohloht.

G.

Wihne, 9. August (28. Juli). Wisse „Abendpost“ issludina
weenu 13. armijas-pulka komandiera sinojumu, furã teel wehstihõs
par to 5. August (24. Juli) bijuschõ kautinu ar dumpineekeem.
Austreescheem schini kautina 2 kritusch un 10 eewainori. Dum-
pineeki pasaudefusch 2 karogus, dauds eerohschõ un munizijas.
Lihki gulejuschi tschupu-tschupahm kohvã; fahdi 20 noskhtusch
Bosnas upõ. Dumpineekeem nau tablat dsinusches pakat jo kara-
spehtõs zaur teem flittem zekeem bijis lohti peekausehtõs. Zeelaka
dala eedshwotaju ir Maglajas apgabalu atstahusch. Wairaf dum-
pineeku, kas tifa fakerti ar eerohschõem rohkã un pee kureem kab-
das leetas atradahs no 1. August (20. Juli) krituschõem un brees-
migi sadragateem husareem, tifa noschauti. Truhstõschõ husaru
skatu rehkina us 45.

Berlinõ, 9. August (28. Juli). Rihgas Wahzu awisei „Nig-
Zeitung“ teel sinohõs, ka ta sinã, ko kahdas awises bij ispaudu-
schõs, ka firsta Bismarka dschwiba zaur laundara rohtu bijust brees-
mãs, ir nebuht ne-esohht teesa. Firsts Bismarkõs brauschohht no
Kisingas papreekõsch us Gasteini un buhschohht tad pee walhs-deenas
atwehkschanas Berlinõ. — Zere, ka Austrijai gan isdohschõtees
Bosniju driht peemeerinahht.

Wihne, 9. August (28. Juli). Wisse „Polit. Corresp.“ sãro
is Konstantinopoles, ka generalis Todlebens esohht apsohlijees, pa
dakai no sawahm apzeerinatam weetahm pee Konstantinopoles
atshaptees, kad Warna Kreewu kara-spehtam pilnigi buhs nodohht.
Turku ofizeri ir us Sewastopoli nobrauschusch, lai waretu wadiht
Turku wangineeku pahrewschana mahjãs.

Londonõ, 9. August (28. Juli). Sultans bij lubdõs Eng-
lantes Echnineeni, lai ta par to gahdatu, ka Austreeschi Bosnija
ne-ee-ectu, bet dabujis par atbildu, ka pehz kongresa spreeduma
tam tã janotekohht.

Rohmã, 9. August (28. Juli). Kã dsird, tad kardinals Nina
bushchohht pahwesta walhs-sekreteera weetu peenemt. Politikas leetai
Nina staigahschohht Franzisch pehdãs.

Konstantinopelõ, 9. August (28. Juli). Sabri Pascha ir dohl
Udabana nodohschanas Kreewu rohkõs no kara-teesas degradeerehtõs.

Wihne, 10. August (29. Juli). Wisse „Abendpost“ sãro, ka
Austrijas 7. armijas-divisija, apaksch Wirtembergas herzoga wald-
schanas, dauds leelaku dumpineeku-pullu 7. August 26. Juli pee
Jaizes pawisam sakawust. Pehz dewinstundiga, asinaina kautina
tifa dumpineeki us wisahm pusehm atisti un Jaize eememta.

G. D. B.

Seemas ustiziba.

Ustiziga frõs kam sinã,
Deescham laimigs teizams tahds:
Mugta manta, dahrgums winã
Ir preekõsch muhsõa uiglabahõs; —
Laimigs, kam ir sijnina
Ustiziga sinana!

Zil jauki, kad draugi weens ohtram ustizibã peekerahs un
weens par ohtra behdahm lihdsbehdahõs, weens ohtra pree-
kus lihdsjuht! Zil wehl jo jaukati ir, kad laulati draugi, kam
tatschu jabuht wis tuwakajeem un labakajeem draugeem, weens
ohtra nastas atweeglinã, weens ohtra ruhktumus pasaldina, weens
ohtram nodohdahs neschahbigã mihlestibã — nepahrewehrtamã
ustizibã! Meti gan tahda laimiba semes wirsã atrohдахõs; mih-
lestiba lihdsinahs faulei: jaukã brihdi ta spihd, bet apmah-
kuschã aptumshõjahõs, ustiziba grohsahs tã fakohht lihds ar wehju.

Reti kad zitadi war mihlestibu un ustizibu isbauidht, reti ari zitadi scho aplaimodamohs starus spehji piluigi just, kà tik behdu-un nelaimes brihschòs: tadeht tad ari ir jo leelaks preeks, kad par tahdu „augstu mantu“, par tahdu „dahrgumu“ ko war pawehstiht.

Schoreis gribu lastajem postahstiht stahstu par tahdu retu mihlestibu un ustizibu is 30 gadu kara-laikem un tohs luhdsu man garà libdsnahkt us deenwideem — us Beemeeschu semi un atskatitees atpakal wehsture us bijuschahm breesmahm un schaufmahm, kas toreis pahr semehm un eedshwotajem isgahsahs, pohstu un nelaimi isplatidamas.

Bija 1620. gada August' mehnesis. No flawena karawadona Spinolas waditais Spaneeschu kara-spehks eenehma Apakisch-Falzi un ahtri aisdina ar brunu-spehku fabeedribaspulkus is scho apzeetinatajam weetahm.

Nelaimiga Falzes kurfirsa Friedricha — Oranijas Moriza brahla dehla un Anglijas kehnia I. Zehkaba snohta — liktenim bija drihs tapt ischkirtam. Winsch bija par protestantu (Luteru) draudses galwu usmeteas, bet winsch bija ne-isbauidhts, ischkehrdigis, preekem padohdamees kungs un nebija deewsgan spehzigis, sawu weetu ispidiht. Zerete palihgi ne-atnahza, dohmajamee deribas beedri atrahwahs bailigi atpakal un no wisahm pusehm tam eenaidneeku pulki usbruka. Pret Sakschu, Bairreeschu, Austreeschu un Spaneeschu spehku, kuru keisars bija faktahjis, newareja ne Beemeeschu ne protestantu karaspehks atturetees. 8. Nowembri 1620. g. tapa Beemeeschi pee Pragas „Baltà kalna“ uswareti un Friedricha isfajam Beemeeschu gohdam ar to bija gals: Winsch jau rihkà pehz pasaudetahs kauschanahs behdsa no Pragas zaur Breslawu, Berlinu un Hamburgu us Leissemehm, kur Gagà atrada patwehrunu. Rohpu waltris winam leelsidigi nowehleja gada istikai 150 tuhktoschu selta gulschu. No schihs behgshanas winsch tapa kà par apsmeecklu nosaukts par „seemas kehniu“, tadeht ka tik weenu seemu bija Beemeeschu krohni nesis. Beemijas, Mehrenes un Schlesijas liktenis bij zaur kautiuu pee Pragas ischkirts un nelaimigo wadoni mira us afins-slatuwes.

Bet pa tam Spaneeschu kara laudis Falzè breesmigus darbus pastrahdaja un jauka, augliga un swehtita seme tapa ar uguni un sohbinu ispohstita. Gan kara wadons Ambrosijus markis son Spinola, kurfesch pret wareno Oranijas Morizu bija nemirstanu kara gohdu ispelnijees, bija warons, kura zilweziba winas breesmu laiku agrakòs karòs bija par wisfreetnako janosauz; bet kà jadohma, tam bija slegenas pawehles, lai nelame islaupiht un ispohstiht usnemtahs semes-dakas.

Kad winsch ari pats atrahwahs un wilzinajahs, tad tomehr wina apakisch-pawehletajs, firsts Gonzalos son Rordowa ar jo leelaku ischaklumu puhlejahs, likt isdariht niknahs breesmibas un pohstischanas, ko ween war eedohmatees. Ne-issakamu pohstu un waimanas tas bes schehlastibas usgruhda newainigajem semes eedshwotajem. No dedsinaschanas un ugunspeelischanas, no laupischanas un sleptawibahm, spihdsinaschanahm un ziteem neganteem noseegumeem tik ween dsirdeja, ko trakee Spaneeschu saldati isdarija. —

Kahdu juhdsi no Zermersheimes pilsehta atradahs kurfirsa jaktspils „Herta“, agrak wezs klosteris bijusi, apaugusi ar beeseem jaukeem mescheem, kuròs breeschi, sternas un meschazuhkas audsinaja. Agrakòs meeta laikòs kurfirsa Friedrichs

mehdsa ar sawu laulatu draudseni un pilskaimi tur diwireis par wasaru kuhdas trihs nedelas usturetees; brihscham tas tur ari nonahza us isfaku laiku isjaktetees.

Weza klostera ehkàs dsihwoja kurfirsa deenderi, kuri pahrluhkoja meschus, jaktis, kà ari pahrwaldija peederigohs laulus, dahrius un wihna-kalnus. Pahr wiseem bija eezelts pahrluhks, kam bija ari naudas eenemshanas un isdohshanas japahrsia.

Scho sauza Kristapu Teini. Winsch bija prahws, flakits, stalts wihrs, kahdus 35 gadus wezs, labi pahrtizis, tà ka wisu wina mantibu rehkinaja us 60 tuhkt. dahldereem; winam bija laulata draudsene Katrihna, dsim. Herpin, 29 gadus weza, kas to bija ar diweem behrneem apdahwinajusi.

Wehl kara breesmas nebija scho mihligo, mescha paslehpto weetinu aissneegushas; bet tatschu zil ilgi! Nekas winas negantibas pilnas deenas nebija drohsch no tumsha Gonzalos son Rordowas azihm, kas wisu isspijonoja kara-pulleem.

25. Nowember 1620. g. usraugs stahweja ar sawu seemu nama-durwu preekschà; winu abi masee behrni teem bailigi peeglaudahs un turpat klahumà bija ziti kurfirsa deenderi ar sawahm familijahm sapulzejuschees. Wisu firdis bija nospeestas, jo beesòs mahkonòs uguns-duhmi willahs pahri par meschu un jau sinaja, no kureenes tee zehlahs. Spaneeschu laupitaji bija Zermersheimes pilsehtu aisdedsinajuschu un bes tam bija mescha mala wairak fahdschahm tahds pat behdigis liktenis usgahjis; tahs dedsa gaischàs leesmàs. Behdseji, kas zauri mescham us Hertu atbehdsa, stahstija breesmu leetas no negantajem saldatem. Hertes eedshwotajem palika daudi behdigaki ap firdi, kà agrak.

Tee bija wasaru it klusi pawadijuschi, jo winu par Beemeeschu kehniu iswehletais kurfirsts tad atradahs kara-laukà un nebija wis us jakti nahjis, pateescham ari nemas newareja atnahkt, jo Spaneeschu karaspehks bija wina semè eegahjis. Breescheem, stirnahm, mescha-zuhkahm un ziteem swehreem un putneem bija meeriga dsihwe, meerigaka nekà ta gabala zilwekeem, kuri dsihwoja pastahwigàs bailès un ruhpes. Wisas dahrgahs leetas bija drohschi apflehtas, lai tahs waretu paglahyt no laupigo Spaneeschu rohkahm. Usraugs Kristaps Teins bija jau August mehnesi leelako dalu no sawas naudas sawahjis un to libds ar sawahm fudraba leetahm un ziteem dahrgumeem atstatòs dahrsa kruhmòs dsitu aprazis.

Bija jau bailigà gaidishana pulkstens kahdi 5 wakarà un patlaban fakta tumsh mestees. Uguns atspihdums ais mescha arweenu gaischaki tapa redsams. Peepeeschi kahds sehus issauzahs: „Wini nahk!“ un tuhli ari ziti isdsirda sirgu jahschanu tuwojotees schauraja mescha gala.

„Lai Deews mums ir schehligs!“ usraugs nopeetni sazija un wina seema lehni peelika klah: „Amen!“ Tad winsch pagreesahs us ziteem wihreem.

„Nesaudejat duhschu, laudis!“ winsch sazija. „Launee weesi gan atkal drihs aisees, ja mehs teem dohsim, ko teem wajadsehs ehst, dsert un preeksch sirgu baribas. Laikam tas tik ari buhs kahds majs pulzinisch, kas zaur meschu grib dohteas us seemeka pusi.“

„Behgshim labak!“ weens issauzahs. „Spaneeschi jau ir wehl sliktaki par paganeem un zilweku ehdejeem! Tee muhs wisus nokaus, ja te paliksim.“

„Ja, ja, behgfin!“ ziti issauzahs nahwes isbailes. Mellesim meschâ patwehrumu! Steigfimees ahtri prohjam! Behgfin beesajâ purwajâ! Tur tee muhs newarehs panahft, jo zeta nestmahs.“

Un nabaga isbaidijuschees lautini steigschus strehja us purwaja pusi. Wibri un seewas bija usnehmuschi masohs behrunus us rohlahm, lai ahtraki waretu tikt us preekschu. Behz ihfa brihtina tee bija pasuduschchi ais tumsehahs mescha malas. Tee ari teescham bija it pareisi darijuschi, to drihs redsefim.

Tikai usraugs ar fawu familiju bija palizis atpakal. Sawai seewai un behrneem tas lika, lai eijohst istabâ; winsch pats drohschi palikahs ahtrâ durwju preekschâ. Râ kurfirsta deenderis winsch to tureja par fawu peeklahjumu, pastahwigi paliktees sawâ weetâ, lai zik eespehjam waretu fawa kunga ihpachumu issargahst no skahdes.

Knapi ka behgti bija meschâ pasuduschchi, tad ari beededamee meera frauzejati jau bija klahst.

Tee bija Spaneeschu jahjeji, kahdi 20 traki isskatidamees draguni, no kureem ziti jau bija pa pusei eedsehruuschees. Wili eeraudsidami tee uswilka karogu un blaudami jahja tai klahst. Kad tee wairaf neweenu zilweku newareja eeraudsiht, kâ til weenigo wihru, kas durwju preekschâ stahweja, tad wina preekschâ aptureja sirgus un kahpa semê.

Ziti, kas drusku wahziffti prata, eefahka runahst. „Wihnu, pulka wihna!“ tee brehza. „Zepeeschus un simis, seeru un eflu! Labu kohrteli un spalwu gultu! Nusas, meeschus un stalli preeksch sirgeem!“

Usraugs laipni galwu palohzija un fazija: „Zuhs dabuseet ko wehlatees, draguni! zik, jau nu man buhs. Bet tad es ari zeru, ka juhs muhsu namus un zitu mantu ne-aistifft!“

Wina runa tapa ziteem Spaneeschu walodâ pahrtulkota; tad tee eefahka neganti smeetees.

„Seltu un sudraba! Te dauds selta un sudraba!“ weens issauzahs, kas jau eepreeksch bija wisdiktali blahwis: „Kurfirstam ir pulka selta un sudraba tê; semneeks tur degoschâ fahdschâ to teiza, kad tam likahm kwehloshas ohgles us kahju apakshahm. Semneekam nebija naudas, bet kurfirstam ir pulka dukatu tê wezajâ pili!“

Bailiga juschana strehja Kristapam Teinim pa kaulaem, kad sliktê weesi tahdas pagehreschanas tam zehla preekschâ.

Warbuht ka kahds semneeks spihdsinaschanas mohlâs, gribedams tahs beigt, bija netaisnibu isteizis un laupischanas kahrigohs dragunus us neriktigu zelu wadijis. Kurfirsta nauda schim brihscham teescham pili ne-atrohdahs.

„Zuhs alojatees!“ usraugs ar stingru balsu; atbildeja „tê nau selts un sudrabs atrohnams; tas, kas jums to teizis, nau taisnibu sinajis. Remat par labu, ko es jums waru pasneegt ehst un dsert!“

„Ha, semneeks to apsiwehreja pee sawas dwehseles fwehtibas!“

„Es to gan labaki sinaschu, es, kurfirsta mantas usraugs.“

„Zu melo! Tew jasim, kur nauda ir, ja tu esi usraugs. Papreeksch nandu, papreeksch nandu! Wehlah ehdeenu, dschreenu un kohrteli! Mehs esam Gonzalos son Rordowas dselsu jahjeji! Mehs swilinam un dedsinam, laupam un nostitam us keisara pawehli!“

Nu nahza breefmiga lahdeschana Spaneeschu un maisita Wahz walodâ.

Weens no saldteem teiza, ka usraugs esohst ais kahjahm japakar un tad tam apaksh galwas ja-uskur lehna uguns, lai to tâ dubulti mohzohst peespeestu issaziht, kur nauda atrohdahs. Zits dohmaja, tas esohst weeglafi, winam nozirst weenu pikstu pehz ohtra, kamehr tas to pasaloht un to isteizis asins-kahrigi fawu sohbinu gaisâ wizinaja. Treschais peemineja, ka uhdens spihdsinaschana esohst wislabakais lihdselkis: jaleekot stuhrgalwim zaur trekteri diwi spani uhdena noriht, tad winsch wisu isteikschoht, jo to jau neweens newarohst istureht. Tad brehza zetortais, ka tas buhtu wehl derigaki, kad usraugam liktu striki ap galwu un to ar sprungulu sagreestu, ka tam smadsenes speestohs pa azim ahtrâ. Bet peektais fazija, ka pee wisahm tahdahm darischanahm esohst leela nedrohschiba, jo famohzitaes warohst peepeeschi nomirt, bes ka ko buhtu isteizis, dauds derigaks lihdselkis esohst, lai tam eerihwejohst kahju apakshas ar jahli un tad leekohst kahdahm pahri kasahm laisihst; tahs tatschu tê buhschoht atrast. Tahdai breefmigai knudinaschanai neweens zilweks newarohst preti atturetees un usraugs buhschoht neganti smeedamees pateikt, kur kurfirsta mantas apschlytas.

Kristaps Teins gan wisu skaidri nesaprata, ko trakee zilweki brehza; bet til dauds gan noprata, ka tee ar winu grib ko breefmigu dariht. Schini brihdi tam eeschahwahs prahtâ, ka buhtu gan labaki bijis, ja ar fawu familiju buhtu behgdams drohschâ weetâ dewees.

Tomehr duhschigais wihrs wehl duhschu nesaudeja. Winsch dohmaja wisgrubtakajâ brihdi zaur to raudsiht isglahbtees, kad usrahdschoht fawu passehptu nandu un mantibu. Wehl weenreis winsch prohweja ar draguneem isrunatees; bet tee us to neklauffjahs. Skaidri israhdiyahs, ka tee wairaf kahroja tibru nandu nekâ ehdeenu un dschreenu. Raikam tee gan bija ihfu brihdi atpakal kahdâ islaupitâ fahdschâ pa-ehduschchi un peedsehruuschees.

Tee apstahja usraugu, tâ ka schis bija winu widu it kâ zeetumneeks. No winu draudedamas isskatas bija skaidri redsams, ka ta ir weltiga zeriba, ar scheem laudihm raudsiht ar labu islihgst; tee til wehl stihdejahs, kahdâ wihse tee winu wisderigaki waretu mohzihst.

Peepeeschi atjahja wehl weens jahtneeks no jauna; tas bija sawadaks par ziteem. Winsch bija garfch, nolessejs zilweks, nenosakamâ wezumâ, ar bahlu blehscha gihmi, no kura karajahs us leiju gara, spiza, dseltena bahrda. Us drahnahm tas walkaja farkanu bendes mehteli un fahnds tam dauffjahs kara sohbins. Pee fakaltuschka kaulaina sirga sedleem tam bija zeta-fohma peesprahdseta.

Saldati scho zilweku sauzâ par dakteri, to tureja leelâ zeenâ, lai gan no ta bijajahs kâ no wellu sauzeja un burwja. Winsch peedereja pee Spaneeschu-Wolonu regimentes, kurâ stahweja deenestâ par seldscheri un sirgu dakteri.

„Tur nahst dakteris!“ tee eesauzahs. „Nu mehs drihs sinasim, ko dariht. Winsch mums dohs labu padohmu!“

„Waj juhs redsat, ka es jums drihs nahzu pakal,“ farkanmantelis lepni issauzahs, fawu sirgu pee saldatu sirgeem apturedams. „Es palikohs tur fahdschâ kahdu brihdi eepakal, jo bija jauki redseht, ka juhsu beedri lika diweem semneekem garâ striki peeseeteem johzigi lehkahst, kamehr abi nolausa sprandu.“

Bet të ir mihliga weetina — mans deguns ohsch të seltu un sudrabu, dahrgumus un juwelus (dahrg-akminus). Të waijaga buht leelahm mantahm apraktahm.

„To mehs ari dohmajam, dakter.“ Kahds semneefs mums to jau teiza, kad tam kahju apafschas dedsinajam. Un të nolahdeta kurfirista mantas usraugs stahw un negrib teikt, kur mantas ir atrohdamas.

„Winsch to negrib teikt?“ farlanmantelis eefauzahs. „G, tas no wina nau pareisi. Tad ar winu jaruna fapratigaki un ja tas ihsti ne-eetu, janem kwehloschas uguns stangas palihgä. Nu, nu, es gan sinaschu, kas jadara. Es prohtu, kà ar tahdeem stuhrgalweem jadsihwo!“

Schi faruna notika Spaneeschu walodä un usraugs no tahs nekä nebija fapratiss. Winsch no jauna raudsija zaur gaukschu luhgfschanohs draudedamo likteni nowehrst. Bet ta netika eewehrota.

„Dohdeet mums, dakter, wislabako lihdselki!“ kahds Walons issauzahs.

„Waj ta ir juhju wehleschanahs, lai schis nolahdehts juns wifas të paslehptas mantibas dara sinamas?“

„Ja, ja!“

Sarkanmantelis fahka smeetees un iswillka is fawas zela fohmas masu buteliti ar gaischu bekrashainu schkidrumu.

Redsat scho buteliti!“ winsch gawiledams fauza. Tani atrohdahs brihnischkigas no manis fatatiftas sahles, kuras ir dahrgakas par wifam zitahm, kas ween isgudrotas no leela Teofrastusa Parazelsusa laikem. Kas no schim sahlehm eenem, tas wifus noslehpmus isteiz, ko ween sin. Gelejeet tahs ahtri tam nolahdetam riklë, tad tam drihs bes kaweschahs ja-isteiz, kur kurfirista dahrgahs mantas ir apflehptas!“

„Dohdat tahs schurp, dakter!“ draguni issauzahs; „dohdat ahtri schurp schihis jaukachs brihnuma-sahles!“

Sarkanmantelis nolehza no sirga un eedewa buteliti weenam no saldteem rohka. „Nu sakereet winu labi!“ kas ar wellischku preeku smehezahs. „Schis dschreens ir aplam ruhks un tik ahtri nestreij pahri par luhpahm, ka mustatera-wihns. Winam waijaga wifas sahles us reisu noriht.“

„Kad tam waijaga, tad tam ari buhs!“ Walons issauzahs: „Us preekschu, brahti! Schihis sahles ir tikpat labas kà wehlejumu riklëte, kura apflehpto seltu is semes fauz ahra!“

Tuhlit draguni usflupa nelaimigajam usraugam, to ais rohlahm zeeti notureja un peespeeda, lai muti atwer, zaur to, ka tam aisspeeda degunu zeeti. Tad isdewigä azumirkli Walons nabaga upurim eelahja wifu butelites schkidrumu laklä un tam tas ari bija janorij.

Afnis fajistedama elles dschreena darbs bija breefmigs. Nelaimigais pakrita fahpigi raustidamees un bija wifos lohzehtas fatreehts. Winsch newareja ne rohkas, ne kahjas ne ari luhpas wairs pakustinah; tik breefmigi bija jists dschreens afnis un nerwus fatreezis. Tikai wina azu ahboki kustejahs un parahdija, ka wehl ir dsihwiba zilweka meefas.

Tik nejauks bija krampjös farauta waiga isskats, ka pat rupjee saldati no ta atrahwahs nohst. Bet sarkanmantelis no jauna fahka aissmakufchi smeetees: „Neskatatees të brihnidamees apkahrt!“ winsch lustigi issauzahs; „es juhs ar scho dschreenu tik gribeju papreezinaht! Tas wihrs wairs uklad ne-

zelsees un muti ne-atdarihš us runaschanu! Nahkat labak man pakal, es juns gribu ari bes schi issazischanas tuhlit parahdiht, kur kurfirista manta ir atrohdamas!“

To fajijis tas dewahs namä eefschä un draguni tam speedahs pakal. Tee freidsahs pirmajahm durwim garam us kahdu tahfaku istabu, kur leeli skapji un kastes stahweja.

Tiko tee bija garam aifgahjuschi, tad durwis atwehrahš un Katrhna ar faweem behrneem dewahs ahra. Baitu pilna ta bija gaidijusi sawu wihru atpakal eenahkoht un ais aifwehroteem flehgeem klausijusehs; tatschu nebija warejusi neko no farunas fapraft, kura pa leelakai dalai notika Spaneeschu walodä.

„Wif spehzigais Deews!“ ta issauklamahs pakrita blakam fawam mihletam wihram, kas bija tahdä breefmigä liktë eegrühst, ta laussija rohkas un raudaja. Pirmajä azumirkli ta newareja fapraft, kas të notizis; bet kad eeraudsija jists buteliti, kura blakam us semes guleja, tad ta fahka wifu paretseht.

Tomehr ta nedrihtsteja ilgaki uskawetees; scheem breefmigajeem jau waijadseja drihs nahkt atpakal un warbuht ka teem wehl leelakas negantibas bija prahtä. Satreektais usraugs newareja ne wahrdu runah; winsch ari newareja ar simehm farunatees; tikai wina azim bija ihpafcha isflata. Katrhna dohmaja, ka tahs fazitu: „Prohjam, prohjam no schejenes, ja tu gribi atraht isglahfschanohs!“

Seewa fahelja ar drahnu fawam nelaimigajam wihram rohkas kohpä, tad to ar ismiseschanas-spehku pazehla un aplikä wina rohkas few ap kattu. Tad nehma jaunako behnu us kreiso rohku, lika ohtram, lai tas turahs pee swahrkeem zeeti un atstahja ar sawu laulatu draugu us muguras to weetu, kura teem wehl preeksch ihfa brihtina bija bijusi par meera un laimes mahjokli — bet tagad bija pahwehrtita negantibas breefmäs.

Wina zihnijahs ar sawu nastu aissneegt tuwo meschu, jo tikai tur zereja patwehrumu atraht. Knapi ta bija kahdu fohlu 30 no nama aifgahjusi, tad atskaneja traka blaushana. Draguni bija atraduschi leelu, smagu ar dselst apkattu lasti. Tee dohmaja, ka tani atrohdotees mekleta manta un puhlejahs to uslaufst. Kamehr tee ar to darbojahs un us zitu neko nedohmaja, isdewahs nabaga seewai fasnegt meschu. Bet par nelaimi tai ne-eenahza prahtä, dohtees us to no ziteem agrak apfihmeto purwaju, kur ta ar teem buhtu warejusi fatiktees un atraht atbalsiu. Ta pawisam us ohtru pusi dewahs, lihds usnahza dsila nahts un ta ar sawu dahrgo, smago nastu wairs newareja tahsak tikt.

Tad ta ar sawu nespehzigu wihru un behrneem apmetahs meschä. Nahts pagahja netrauzeta, tikai bel patwehruma buhdamajeem nelaimigajeem bija zaur leetu jazeesch, kas us teem lija.

Ohträ riktä behrni bija flimi, ari wezakais wairs newareja pa-eet, bet bija janefs. Tatschu Katrhne sinaja nohtë islihdsetees. Papreeksch ta aifnesa behrnus gabalu us preekschu; tad gahja atpakal un panehma sawu wihru. Tä puhledamahs ta ap wakaru aistika lihds Reines upei.

Kahds schelstirfnigs swejneeks usnehma nabadsiaus laiwä un tohs pahrzehla us ohtru krahtu, kur seewa tapat kà papreeksch ar leelem puhlineem dewahs us preekschu, zaur ispohstihahm

Sludinafchana.

Papihru-, rakstamu-, lihmejāmu-seeļu pahrdohtawa

Ernst Witt, Jelgawā, leelajā-eelā Nr. 18,

veedahwa preefch nahkojcha skohlas-pufgada sawu bagatigu sehgeri no:

lihneeretahm un nelihneeretahm rakstamam-grahmatam,
lihneeretahm un nelihneeretahm kladehm,
kwaart un oktaw leelahm usderwun-grahmatam,
lihmejchana-grahmatam wisiwadā leelumā,
M. W. Fabera bleifederahm, tabfelehmi un grifelehmi.

tehraud-špalwahn un špalwu-fahrteem,
reiszeleem an zirkoleem,
reisfeiderahm un zwefeem,
Whatmana lihmejchana-papihreem,
gumijahm preefch bleifederes un tintes,
špalwu-dohseem un lihnejaleem.

Atkalyahrdeweji un skohlotaji, kad wairak us reisu pehrk, dabu lehtati.

Wišas šhintis skohlās bruhkejamašs

skohlās-grahmatas

ir lehtōs un šiprōs wahfōs eefetas un dabunamas

Ferd. Besthorna grahmatu-bohdē,
Jelgawā, pee tirgus-platscha.

!Preefch Bauškas un apgabala!

Uš daudsu wehlešchanošs es esmu

Westermana bohdei (J. Kalmanowiz),
Bauškā,

komisijas-lehgeri no skohlāsgrahmatahm

u. z. nodewis, kur ari apstelleschanašs uš laikraksteem u. z., kā ari uš manas
lafamu-grahmatu un muškalijas leenas-biblioteku tiks preti nemtas
un apgahdats.

Zenas ir tahs pašchas kā šhē un Mihgā.

Jelgawā, Juli mehneš 1878.

Ferd. Besthorn.

Skohlās-behrni

atrohn labu kosti un ruhpiņu usraudšichanu Jelgawā, Katrines-eelā Nr. 2, pee šudrātkala G. Kemmann.

Behrni.

kas Jelgawas skohlās apmekle, war patihkamu kohrteli un ruhpiņu usraudšichanu atrast Jelgawā, ešer-eelā Nr. 2 pee

G. Behrens.

Wišas un meitenes teek ušmentas ešamimeeretahs skohlotajas, freileenes **Schoensfeldt**, priwat-skohlā. Mahzibas šuudas sahahs **7. August f. g.** Basniz-eelā Nr. 4, oštrā tahšchā. (Basniz-eelā ir tā, kur eet no Katolu eelas uš Wahz-basnizu gar bohdehm — Kollonadehm).

Skohlās-behrni

teek kostē un ruhme nenti pee Knapp kundses wales-eelā Nr. 32, Schmidta uamā, augšhā, netahl no Seefemana skohlās.

Skohlās-behrni

war dabuht kohrteli šalajā eelā Nr. 26, pee

Fr. Krause.

Skohlās-behrni

atrohd laipniņu ušmenschamu paštes-eelā Nr. 9, pee tihšfermeistera

H. Blum.

Sina.

Labas kostes-weetas preefch skohlās-behrneem es labpraht grību eerahdiht Jelgawā, štrihwera-eelā Nr. 8.

H. Bestmann,

Zafmana bahr inu-nama preefchneefs.

Jaunekles,

kas Jelgawas skohlās apmekle, war ruhmi un kosti dabuht lihbi ar seeweeshu rohtas-darbu eemahzichanošs, leelajā eelā Nr. 57, pee

Skohlotajas **E. Wyrthenberg.**

Skohlās-behrni

dabuhn ruhmi un ari pahrtiku, waj nu naidas at-šihšinaschanašs jeb ari pret deputatu, Jelgawā, leelajā eelā Nr. 57. Zapeeteizahs lihbi **7. August** pee skohlotaja

E. Wyrthenberg.

31. August f. g. tiks galwas-naidas reparteeschana preefch Abgulnes pagasta preefch 1878/79. g. šdarito, tadehl teek zaur scho no Abgulnes pag.-waldibas wiši tee šhi pagasta lohzeiti, kuri ahepni šhi pagasta dšihwo un wezuma un šlimibas dehl mašatai makschanašs šchirai grih pedaliti tapt. — ušiznati, itā 31. August f. g. par sawu wezumu un nespešcham šlimibas dehl Abgulnes leebju mahjās peerabdišchanašs peeneš, jo wehšak neweens wairs netiks klaušhēs.

Abgulnes leebju mahjās, 28. Juli 1878. (Nr. 121.) Pag.-wez.: H. Jansohn. (S. W.) Šchhu.: G. Parup.

Natti no 30. uš 31. Juli f. g. ir frohgi, apafch Katrines-mušchās, pee Jelgawā, 5 gadus wešs behrs širgs un druhni rati ušagti. Kas peepalhdš šahšibu atkal atdabuh, dabuht Katrines-mušchās pagasta-waldibas

15 rubl. f.

pateizibas-algas.

Leelajam Leitim.

Leiti, šaki jele, ko Tu no manis gribi? Wehšt dohma, ka ari es Tew lišchu kahdu šchiboytu rakstu šastahdiht un tad dešmits rublus makschū??

Tam, kas to weenigo no wainigkreiſigas eelaufchanašs eefch muš u drufatawas noliekamās weetas, Kau-nengiesera eelā, tā war peerahdiht ka wainigais war tikt likumigi strahpehts, apfohlam mehš makscht šimtu rubl. f. (100 rubl. f.) par pateizibas algu.

Jelgawā, Juli mehneš 1878.

J. F. Steffenhagen un dehlš.

Palihga skohlotajs,

feminarišs, waj žitadi ešamimeerehts, kas proht arpa kreewiški mahziht, teek meklehts preefch Leepajas pišhehta skohlās. Jamelohs pee Leepajas Latw. dr. mahžitaja Nottemund.

Behrni,

firi Jelgawas skohlās apmekle, teek ruhme un kostē peenemti Annas eelā Nr. 1, ešbergi augšcham, netahl no paštes-uama.

Behrni,

kas šhešenes skohlās apmekle, atrahn laipni ušmenschamu Jelgawā, dohbeles- jeb šchihdu-eelā Nr. 5.

Wišas grahmatu-bohdēs dabujamas:

Bišchu grahmatina

jeb:

Šhfa pamahzischana

tā bites šuršemē un Wiššemē šakohpi, šaraktita no

Dalbes mahžitaja

H. Kupffer.

Mattša 40 šap.

Kristus pakkalštaigafchana.

Šchetrās grahmatās lateiniški šaraktita

Rempenes Tohma Šammerlein, latwiški no

H. Blumberg.

fahdschahm, gar uodedsinatohm ehkahn. Wina ahtri behgdama nebija ne naudu ne ehdainas leetas warejusi lihds panemt. Ar dahwanahm, ko ispohtitaja apgabala dabuja, tik knapi wareja badu kluseht. Winas wihrs sawa besspehzigaja buhschana newareja it nefa baudiht, jo ari mehle un ribhle tam bija famaitatas.

Treschaja deena tee nonahza Keinzabernes pilsehtina, kurfch lihds schim Spaneeschu laupischana un dedsinaschana wehl bija isglahbees. Tur winas behdiga buhschana atrada lihdszeetibu. Tur dabuja atbalstu un apkohpschana; bet Deemam schehl ta preeksch nabaga no gruchtumeem un flimibas aisgrahp-behneem nahza par wehlu. Ubi nomira drihs pehz tur nonakfchanas weena stunda. Dakteri ari issazija, ka tee no-ijetajam wihrum neshoht palihdseht; tatschu tee zaur swalwas-pyfsti winam eelaida drusku baribas.

Kahds wezs Falzes rakstneeks nu skaidri wehl tahtak apraksta, kur duhschiga seewa gahjusi. Katrigna nefa zelodama sawu arween us muguras; jo tai truhla naudas aismakfah par meem; flimneeks ari nebuhtu warejis kratischanu ratos pa filtko zelu warejis istureht.

Ka warone ta pahrzeeta pahrbaudischanu, ko tahs abu behru nahwe tai bija nesusi un ari jo leelaku mihlestibu un nesus spehkus fanehma, par sawu nelaimigo wihrum ruhpetees. Behz ihfas ustureschanahs wina dewahs zela us Strasburgu, jo tur zereja atast ahrstes palihdsibu preeksch sawa wihra. Wesela ta nogahja tahs 10 juhdeses un dewahs pee daktera, kas flimo ruhpiigi apluhkojis teiza, lai ta sawu wihrum aigahdajoh Schweizes masgatuwas, kur warbuht jists spehks tapschoht is-nihzinahts. Tad ta dewahs us Freiburgu. Us zela ta wisur daktereem prafija padohmu. Ziti teiza, ka wihrs nebuhschoht wairs ne 3 deenas dsihwoht; ziti dewa padohmu, tapat ka Strasburgas dakteris, lai dohdotees Schweizes masgatuwas. Freiburga ta 8 nedelas usturejahs, kur gudris apteekeris flimajam zaur ihpaschahm sahlehm gahdaja drusku atweeglinaschana. Tad ta gahja tahtak zaur Keinsfeldeni us Badeni Schweizija, kur flimajam wajjadseja dseedinaschana awotus bruhleht.

Nabaga seewa, kas sawu nespehzigu wihrum is Falzes us muguras bija atnesusi, mohdinaja pee koudim pilsehta ka ari pee bahdes-weeseem leelako brihnumu. Ari tee brihniyahs par nabadsina breefmigo issklatu; winsch israhdiyahs tihri ka kauli un ahda un peldeja ka korfa gabals us uhdena, tad to eenesa masgatuwa. Wina seewai, kas wisur atrada lihdszeetibu un atbalstu, wajjadseja tam eedoht gasa supi un to tahda wihs ustureht. Dewini mehneschi tas masgatuwa tapa nests un schi tik labi lihdsseja, ka winsch pamaslitnam wareja sahlt kustetees. Tad prohweja, waj winsch newaretu eet ar krukem, bet tas nespehja; nespehja ne rohlas pazelt ne paplest; winam aci nebija spehta, stahwus noturetees, bet tas wehl arweenu bija janef.

Kad bahdes-weesi no Badenes aigahja prohjam un Katrigna wairs newareja dahwanas dabuht, tad nabadsiba to speeda, zitur kur aiseet. Ta ainesa flimo us Stanzi augstos alpu kalnos, kur kahds flawens dakteris par wolti ar flima isdseedinaschana nopuhlejahs, tad ta gahja pahri par kalneem un gar grawahm atkal tahtak.

Us zela ta weenreis ar sawu nastu eekrita kahda kalnu plaisuma un tik gandrihs nefasitahs. Igi ta guleja nogih-

busi, kamehr kahds Schweizeetis nelaimigo pahri isglahba. Klohsteros ta arween atrada mihligu usnemfchanu un wihra ruhpiigi apkohpschana.

Behz ilgas, besgaligi gruhdas zelofchanas, ko wisu newaram isstahstibt, isnahza Konstanz un tad gahja zaur Schwabiju us Memingu. Turenas dakteris dewa padohmu, lai dohdotees atpakal us Schweizes masgatuwahm, ka lai flimais waroht atweselotees. Bet schim brihscham tee dewahs us Neuburgu pee Donawas, atdabuht parahdu no Falz-Neuburgas herzoga Matfamiliana — kahdi 700 gulschi, tahda leela nanda teem tagad buhtu gauschi geldejusti. Bet herzogam nebija naudas, ar ko sawus paradus aismakfah, un ta nelaimigajee wajjadseja tuffcha tahtak dohtees. Katrigna nefa sawu wihrum us Augsburgu, kur gudrakais dakteris tai tapat dewa padohmu, lai Schweizas masgatuwas us-mellejoh. Wina tad greesahs, drusku naudas no kahdeem draungeem sadabujusi, ar daschadeem puhlineem zihnidamahs atpakal us Badeni.

Dseedinaschana awota brihnuma spehks ari tik tahtu lihdsseja, ka Kristaps Teins palika dauds spirtaka. Winsch wareja sahlt runaht, wareja ka ziti zilweht ehht un dsert un beidsohht ari us speeki atspeedees, stahwus noturetees un stahgahht, lai ari no eesahluma tilai ar leelu puhlinu.

Nu Katrigna sawu wihrum wairs us muguru nenesaja. Bezais rakstneeks saka: „Bawisam schi seewa ir sawu wihrum pahr kalneem un leijahm, pahr strauteem un upehm ar dauds breefmibahm us muguras nesusi — 172 juhdeses, pastahwigi dshta zaur firnigu kahroschana un zeribu, lai tam pascham waretu lihdsseht tikt pee pilnas weselibas. Par to ir ari daschadas pilsehtu-waldbas isdewuschas teizamas leezibas.“

Kristaps Teins un wina ustiziga seewa tad atstahja Schweiziju. Kahjahm eedami tee katru deenu masus zela gabalus nostahgaja, tadeht ka flimais tilai it lehni wareja tikt us preekschu, tee gahja zaur Strasburgu, Trieri, Koblenzi us Relni. Tur kahda laiwä kahpuschi aibrauga preeksch us Utrechti, tad us Hagu. Schini pilsehta tee satikahs ar Falzes kurfistu (padshto Beemeeschu lehnimu), kurfch ka jau eesahloht bija peeminehts, pehz nelaimiga kautina pee Pragah „Balta kalna“ bija Hagah meklejis patweh-rumu un glahbschana. Winsch dewa leelu palihdsibu nabagajam, gruhhti peemelletajam pahrim.

No Hagas Katrigne lihds ar sawu wihrum zelaja tahtak us Rethi, bet newareja dabuht pasi us Weseli un ta tad teem wajjadseja atpakal us Hollandi greestees. Tee dewahs us Amsterdami un tihri ka par sawu leelako laimi. Jo tur tee atrada lohti gudru ahrsti, kura mahkslai isdewahs, beidsamo jists atlikumu is flimaja meefahm isdsiht, ta ka us-raugs beidsohht atkal palika tikpat wesels un spehzigis ka agrak.

1624. g. wafara tee atkal atgreesahs us Falzi sawa tehwiya atpakal, no kuras laupigee un fleptawigee Spaneeschu saldati bija aigahjuschi. Zil neganti bija jauka seme ispohtita! Pilsehtas un fahdschas bija pahwehrtas pelnos un drupas; mihligee klajumi, jaukee dahri un wihtakalni bija pahwehrtiti pohstaschas. Ari Herte ar wisahm

ehlahm bija ispošlita, kad Kristaps Teins ar savu laulatu draudseni Katrīnu tur nonāzja.

Savu naudu, savas sudraba leetas un dahrgumus tee atrada ne-aīslahrtus dahrsa beesumās, kur tohs bija aprakufēji un ar šho mantu tee atkal wareja labā pahrtikā dšhwobt.

Kad usraugs lika fawas agrakahs dšhwojamas ehlas gruweschus norakt un ismekleht, tad strahdneeki tanis atrada pa pusei sadeguschus zilwela kaulus un teem klahst skrandas no farkana mantela. Tā tad bija skaidri redsams, ka „jists-dakteris“ bija savu noseegumu weetā nahwi atradis. Zadohma, ka foschutufchee draguni, kad uslauštājā wezajā dselles kaste tikai bij wezas rehkinumu gramatas atraduschī, no dusmahm par šho krahpschanohs bija dakteri nosituschī un tad lihki namā atstahjuschi, kad to aīsdēsinaja.

Kristaps Teins dšhwoja ar savu laulatu draudseni pehz tik dauds pahrzeestahm behdahm wehl ilgi laimē un meerā un nomiruscho behrnu weetā Deems teem peeschkihra zitus diwus labus behrninus. —

Wezais stahstnoeks, is kura raksteem schis raksts isnemts, nobeids savu stahstu peeminedams, ka Katrīna to nopelna, kad winas stahsts ziteem seewischkeem par eewehrojāmu preeksch-sihmi tohp usglabahs. Un beidscht winsch teiz: „Zerešim, ka wehl tagad dascha schij jaukai mihlestibas un ustizibas preekschshmei darihs pakal!“

To mehš ari preeksch tagadejeem laikeem no wifas firds wehlaamees.

Ut zil dauds wifš pasaulē buhtu zitadi un labaki, ja mihlestiba nepahrwehstohs un ustiziba neschahbitohs! Zil behdu un asaru buhtu masal, zil jaukaki un mihligaki meera-faule spihdetu pat beesakajōs raisu mahkonōs!

Zimermana Janis.

Saule kā siltuma avots.

Saules stars ir tas pirmais un beidsamais palihgš, bef kura it nekahda aprehkinaschana wirs semes nebuhtu eespehjama. Saules staru siltums rada wehjus un wifas tahs starpibas gaisa elektriskōs swarōs, sibeni un semes magnetismu un seemela blahsmas. Zaur wina atdšhwinaschanas spehku augi spehj no semes fawas baribas wilkt un paschi atkal palikt par baribu zilwekeem un lohpeem, jeb pahrwehrtitees par tahm warenajahm spehku magasinhm, kahdus zilweki atrohd akminu ohgu lehgērōs. Saule leef juhras uhdenim par garaineem zaur gaisu skraidihht, semi flapinaht un awotus un upes radiht. Wina pahrwehersch dabas elementus tohs drihs weenodama drihs schkir-dama; wifū stiprumu sadilschana wirs semes nahk zaur wehju un leetu, zaur mainischanohs starp karstumu un aukstumu, jeb zaur juhras wilnu skaloschanohs, ko wehji no saules zelki, rada. Kad faulite pee debes telts pasustu, jeb kad winas siltums tik eetu masumā, tad wifai dšhwibai, wifai kusteschana wirs semes buhtu jabeidsahs. Mehš sinam ka katra karsta leeta, kad winai nenahl siltums arweenu klahst, pamasitim paleek auksta. Kā tad tas nu ir un buhs ar mihlu siltu fauliti?

Ar ihpafschahm saules glahsehm (pirheliu meter) ir saules siltums, ko ta katra gadu us semeslohdi atsuhta, iswehrtš un isrehkinahts. Winsch ir tik warens, ka winsch, sakrahts, spehtu 100 pehdu beesu ledus apgehribu no semes lohdes nokauseht.

Bet šchis siltums, ko mehš šche dabunam manihht, ir tikai masa data no ihsta faules siltuma, jo wina savu siltumu neween us to 20 milionus juhdschu tahlu semes lohdi atstaro, bet wifā tai neismehrojāmā pasaulē ruhme. Ta 1 stundas laikā 8 miliardes kubil juhdschu ledus uhdena padaritu par wahroschu; uhdens wairums no muhsu semes lohdes leeluma, lai buhtu ledains, zaur šcho faules siltumu 21 minutē sahktu wahritees. Kad nu tahds siltums tohp bef miteschanahs atdohts, tad pateesi jadohma, ka silditajam pascham reis buhs aukstam japaleek. War aprehkinaht, ka faulei il gadus ir ja-atwehshinajahs par 1²/₃ grahdu, eeksch 6000 gadeem faule jau buhtu par 10 tuhst. grahdu wehšaka palikusi. Kur nu ta atdabuhn ko weetā? Dr. Mayer no Heilbronas rehkinaja un wehroja tā, ka tee meteoriti jeb gaisa akmini, kuru drupas mehš daschureis redsam semē no-krihtam, tohp no saules peerauti un ar warenu ahtrumu, zaur ko rohdahs saws karstums. Bet lai peenahkoschais karstums to sudoscho atwehrtu, tad wajjadsetu faulei tik dauds raut klahst, ka ta katra gadu wifumas 32 pehdas beesu garosu peedabutu klahst un augtin augtu. Tas wifš ari waretu buht un mehš newaram wis us to atfauktees, ka mehš tahdu saules augschanu tatschu it nemas neredsam, jo us tahdu tahlumu tahdu peeaugschanu mehš pehz dauds gadu tuhstoscheem tik pa matinam manitum. Bet ohtra leeta ir, kas schahdahm dohmahm pretim, jo kad faule paliktu leelaka, tad gada laiks wirs semes jau eeksch 2000 gadeem buhtu par 1¹/₂ mehnesi ihfaks palizis un tas tatschu nau notizis. Kad nu ari šche Mayera gudrojumi nebij pilnam peenemami, tad tomehr no wina pamudinahs atkal Dr. Helmholtz gudroja tahlak un dewa to atbildu, ka faule gan atkal nemahs arweenu few jaunū karstumu klahst zaur tam, ka winas materija sabese un arweenu wairak sakriht us savu paschu widuzi. Un kad faule tik pa ¹/₁₀₀₀₀ datu faraujahs, tad tas jau rada tahdu karstumu, kas atlihdsina tik dauds, zil ta 2000 gaddōs isstaro, un kamehr faule sabesehtu tik tahlu, ka muhsu semes-lohde, tad waretu 17 miljoni gadi aiseet. Bet lai buhtu wareni tee krahjumi, kas klahst nahk, tomehr kur arweenu isdohd, un wairak isdohd ne ka eenem un beidscht peetruhkst, kas lai nahk klahst, tur wajag isshikt. Tā ari šche astronomijas gudrotaju aprehkinumi norahda us weenu galu. Un kas tad buhs? Kā neskaitami gadi aīsgahja, kamehr tas raditais gaisa miglas blahkis sabeseja par planetu sistemu, kamehr tad atkal muhsu semes lohde no degoscha kausejuma atwehshinajahs un sahka organiskas buhschanas audsinahst, kamehr tad atkal lohpu un augu pa-audies pahrgahja, kur sihtars satoja un sawus dahrgohs swelus semē un juhra pilinaja, kur Siberijā, Giropā un Seemel-Amerikā auga karsto semju augi, mahjoja milsu kirsakas un wehlaak elefanti, kuru kaulus wehl tur atrohd, tā ari pehz šcho tagadeju redsamu leetu suschanas waretu nahkt zits kas, nahkt, ko jau Zahna parahdisch. 21. nodatā lasam jaunās debesis un jauna seme un jauna Jeru saleme. Un kas us ta gohdibas krehsla sehht, tas fazihš: Redsi es wifas leetas daru jaunās.

Atbilda.

W. J. ... E. ... Es nenas neatrohd, ka us to brahla dehla rakstur juhju atbilda buhtu wajjadšiga. Tas raksts negribeja nelo zitu tā par spegeltiti buht dascham schihš pa-audies netiklam behnam. Galsnotam gohdigam kas newar skahdeht. Pamerisim tahdus spegellischus labat newitetus!

Ratw. awischu apghadatais: J. W. Sakranowicz.

Sludinaščana.

Sludinaščana.

Jelgawas malkas ustraugs Dahvūs Retig ir Oh-solmuščas Gezehu-Bohla šaimneka Behtera Pau-lowška dehlu Dahwu few par audiekm behrna weetā peenehmis (adoptirt). —

Kan kahdas lūmūgas pretoschanaš ſchait leetā buhtu, lai ar ſawahm eeruachm un pretoschanaš-teeſibahm 13. September ſ. g., kurſch par weenigo iſt. hāſchawās terminu noſtkts, pee Ohſolmuščas (Paułsgnade) pagasta-teeſas peeteizahs; jo wehlatu neweens wairs netiks klauſhts, bet uſ muhſchigu klusuzeeſchānu atraidhts. — 2

Ohſolmuščā, 13. Jūli 1878.

(Nr. 135.) (S. B.)

No krohna = Greenwaldes pagasta-teeſas (Kr. Grünwalde Gem. Ger.), Bauſtas apriaki, teek zaur ſcho wiſt tee uſaižinati, tam kahdas pretunās par to buhtu, ka bijuſchais ſenſin-muščas Žihruł ſaimneeks Kriſchjahnš Verchš un wina laulata draubſene Alma ſchejeenes Schluhke meſchfarga Behtera Laſmana un wina laulataš draubſenes Dahrtes dehlu, Jahnī Laſmani — kurſch 27. Oktober. 1869. g. dſimīs — behrna weetā peenem, tſchetru nedehu laikā un wehlatāis līhđš 17. Auguſt ſ. g. ſawās eerunās ſcheit uſdoht; jo pehž ſchī termina notež-ſchānās neweens wairs netiks klauſhts. —

Sahlitē, 14. Jūli 1878. g.

(Nr. 242.) Preeſchb.: Wahwer † † †
(S. B.) Raſtu-wed.: N. Baumann.

No Luzumuiščas krohna pagasta-teeſas teek zaur ſcho wiſt tee, tam kahdas laiņnās parahdu-praſiſchānās no nomirušā Luzumuiščas Lihze ſaimneeka Jana Schnohres mantibās buhtu, uſaižinati, pee ſchihš pagasta-teeſas dſihumā un ſebakāis līhđš 24. Jūli ſ. g. peemeldetees un ſawās praſiſchānās peeneft, jo ſebakī neweens wairs netiks klauſhts, bet muh-ſchigā klusuzeeſchāna uſlikta. — 1

Luzumuiščas krohna pag-teeſā, 11. Jūli 1878.
(Nr. 101.) Preeſchſchb.: Jndr. Škulte.
Štrihw.: Joh. Krafft.

Štrundās pagasta = waldiba, Kulbigas apriaki, dara zaur ſcho ſinamu, ta ta galwas-naudas ma-ſataju klaſeereſchāna par 187⁸/₁₀ gab. preeſch Štrundās, Štrundās meſchlunga un Štrundās mahžitaja pagasta notikūſi un tahš klaſeereſchānās liſtes preeſch latra peedaliga eefatīſchānās līhđš 11. Auguſt ſ. g. pee winas iſtikāš un ka līhđš minetai deenai tarris pagasta-lohžeklīs, kurſch ar to klaſeereſchānu meerā nebuhtu, ſawu nodohmatu ſuhđſibu pee peenahkamas uſraugu teeſas war peeneft. Pehž tam ta klaſeere-ſchāna lūmūgu ſpehru dabuſh un neweens wairs netiks klauſhts. Šcho lai eewehro! — 1

Štrundās teeſas-namā, 11. Jūli 1878.

(Nr. 792.) Pag. wež.: R. Behr.
(S. B.) Pag. ſtrihw.: G. Uecker.

No Baldohnes meſchlunga-muščas pagasta-teeſas teek zaur ſcho wiſt tee, kaš nomirušchajam ſchī pa-gasta Awobhtreek meſchafargam Andrei Šchūbergim to parahdā palikufchī, jed tam kahdas parahdu-pra-ſiſchānās no wina buhtu, uſaižinati, wiſwehlatāis līhđš 12. Auguſt ſ. g. ſawās uſdohſchānās, reſp. praſiſchānās, pee ſchihš pagasta-teeſas peeneft; jo tee, kuri buhš klusuzeeſchī, pehž ſchī termina ne-tiks wairs klauſiti un parahdneeki lūmūgi ſrahpeti. Baldohnē, 15. Jūli 1878. — 2

(Nr. 28.) Preeſchſchb.: J. Lapſen.
(S. B.) Teeſ. Nr.: J. Beltſohn.

van Dyl
Riga — Packer —
Claytona
lokomobiles un
kutām. maſchines
Pačarda
Superſoffatu

augſtgrahdigi un maſograhdigi, ar weſobli-
labuma apgalwoſchānu, tā tā ari kaſi-mehſti
un wiſadaš lau-ſaimneezibās maſchines un rihtī.

Plukſtes-Zaunjelgawas ſemkophibas-beedriba iſrihko

iſt a h d i

preeſch ſemkophibas un amatneezibās Grihwā (Kurſemē)

19., 20., 21. un 22. Auguſt 1878. g.

Programi un peemeldes-bohgeni war tiht preti nemti:

- 1) pee iſtahdes-komitejas ſekreteera N. Schmaehling, Dinaburgā;
- 2) „ Plukſtes-Zaunjelgawas ſemkophibas-beedribas ſekreteera G. Welzer, Grihwā;
- 3) Kalkuhnes meeku-fabriki, Kalkuhnē;
- 4) pee apriaka-teeſneſcha von Stromberg, Plukſtē;
- 5) Ziegler un leidra kantori, Rihgā.

Teek luhgts, lai wairaki pee tam peedalitoſh un pee laiſa peemeldetohš.

Iſtahdes-komiteja.

Ruſton Proctora

lokomobiles un kulāmohš,

Kauſchenbacha

ſiſta kulāmohš-maſchines

Gōpela tehrauda-ſiteju kulāmohš-maſchines

ar kauſetas-djeliſ katlu.

Zieglerš un beedr.,

Rihgā, pilſehtaš katlu-eelā Nr. 6, ſehta.

Superſoffatus,

augſtgrahdigohš Eſtramadura no 20 līhđš 21% un Langdaleš no 12 līhđš 13% kuhſtoſchās ſoffora-
ſtahbes ſatura pahrdohd lehti no lehgera

Viccop's un beedriš,

Jelgawā, leelajā eelā, pretim Latmeeſchū baſnižai.

Augſtgrahdiguš ſweedru Superſoffatus &c.

anglu Superſoffatus

pahrdohd lehti no lehgera

Herrn. Stieda,

Rihgā, Warſtal-eelā Nr. 27.

Taš žimermana un tiſchlera darbš pee Abgunſt-
Grūnſeltes pagasta-ſlohtas tiht maſaſchliſchānā iſ-
dohts. Wiſt tee, kaš ſcho darbu gribeta uſnemt,
teek uſaižinati, 10. Auguſt ſch. g. pulkſten 12. puš-
deenā pee ſchihš pagasta-walbes Schlehſtenu mah-
iāš eeraſtees. Salogs tiht 50 rub. pagehrehts.

Abgunſt-Grūnſeltes pag-waldē, 24. Jūli 1878.
(Nr. 91.) Pag. wež.: N. Šchabſohn.
(S. B.) Pag. ſtr.: N. Grün.

Pačarda

Superſoffatu

pahrdohd

S. Senſteris,
Jelgawā, leelajā-eelā „pee melno gaili.“ 3

Angleeſchū

Superſoffatu

peedahwa par lehtu ženu

Günthera mantineeki.
(Sakāis Stolzer.)

Angleeſchū

Superſoffatu

no Guldina, tā ari Langdaleš, pahrdohd no leh-
gera

Gottfr. Herrmanis,
Jelgawā, pee Dohbeles wahrteem.

Basnizas un fkolhas sinas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Mahditajs: Sinas. Grammata. Rahdi no Dreewu fakameem wahrdeem. Missiones lapa.

Sinas.

Si pahrskata par Balkas kreises fkolhas-buhfchannu 1876/77. gada, ko Balkas kreises fkolh urewidents zeen. Brandt mahzitajs „Latw. taut. beedr.“ demis, ir redsams, ka draudses fkolhas tur ir bijuschi 517 puischi un 267 meitas; pret aispehrno gadu bij 154 behrni masak. Tik Smiltene, Trikate un Balsmane bij skaitis audsis. Schinis draudses draudses-fkolhas behrnu skaitis zaur to ir wairojees, ka fkolhas-waldiba isgahdajusi no Zehsu aprinka fkolhas-teefas atestates preefch kara-deenesta pa-ihfinafchanas wiseem tahdeem puischeem, kas draudses-fkolhu zaurgahjuschi labu ekfamu bij nolikuschi. Tahdu meitenu, kas draudses-fkolhas apmekleja, atradahs wis-wairak Smiltene un Gulbene, prohti 72 un 50 meitenes. Tas nahk no tam, ka schinis draudses jau ir meitenu fkolhas eezel-tas. Dirses, Welanes un Lugaschu draudses-fkolhas mahza tikai seema ween; wisas zitās Balkas kreises draudses-fkolhas teek ari wasara behrni mahziti. Tahdu mahzibas behrnu, kas nekahdu fkolhu nau apmeklejuschi, bij 200. No teem nahza us Allufnes draudsi 146 behrni. Gaujene un Balsmane ir jau fen wisi mahzibas behrni fkolhloti. No teem preefcha likteem skaitleem ir redsams, ka Balkas kreises fkolhas-buhfchana daschās leetas ir gan us preefchu gahjusi, jo fkolhas-behrnu skaitis pehrnaja gada bij par 577 leelaks nekā aispehrni; daschā draudse grib mahzibu pahrlaboht, schur un tur buhwe tagad jaunās fkolhas-mahjas u. t. pr. Zitās leetas schi fkolhas-buhfchana ir palikuschi us wezu stahwolkli, jo ka agrak, ta ari tagad teek pahrlaeku daudis deenas nokawetas un lai tahs ari teek aissbildinatas, tad tomehr jadohma, ka daudis aissbildinafchanas ir weltigas. Draudses-fkolhas ta fkolhas-buhfchana ir atpakal gahjusi. Laikam daudis wezaki dohma, ka winu behrni ar pagasta-fkolhas mahzibahm war istikt. Tahdi sawus behrnus gan nestellehs us augstakahm fkolhahm, nedsi wini ari eegahdahs teem to labumu, kas preefch kara-deenesta nahk zaur fkolhahm. Tavehz jamehlahs, ka draudses-fkolhas daudis behrni tiktu tik tahlu westi, ka wini to ekfamu preefch kara-deenesta pa-ihfinafchanas waretu nolikt un to us tam wajadfigo atestahki dabuht. Tad draudses-fkolhas atkal fahktu zeltees. To lai Deems dohd!

No Ruses draudses mums raksta par pahri baptistu brah-leem, kas tur bijuschi uskliduschi un fahkluschi laudis wikinahrt, lai usklafahs us winu jauno tizibu. Pee tam sinams, zil ween prasdami, saimojuschi muhsu dahrgu ewangelisku tizibu. Birmā lahga leela peektdeenā mehginaja jau pa basnizkrohgu kahdu

fawā tihflā eewilkt; tur nu notika, ka tas jau beeschi noteek, fur tahdi paschi usmetahs, eet mahzibt zitus un tomehr wehl pascheem buhtu jamahzahs, weeni klafahs, ohtri fmeijahs, weenam to jaunu ceteiz par leelu gudribu, ohtrā nahk un leek wifu to jaunu gudribu apfmeekla. Pee tam noteek deewsgan Deewa wahrda pulgofchanas. Muifchawaldifchana isdirdusi, ka tur pa winas dalu kahdi nepafshstami lautini, kureem nau nekahda atrahdifchanahs, us to staigale, landis samufinadami un scho to ceteikdami, ir likusi tohs kert rohka. To pamani-juschi bij mitejuschees un nogahja us R. mahjahm, fur weenam no scheem wezbrahteem faimneeks rada. Tur laiku pabijuschi, pa Jahneem atkal parahdijuschees, pee fenakeem diweem bli wehl weens treschais peebedrojees. Rā dirdam, tad to faim-neeku, pee kura usturejuschees un wehl diwus esohk stipri us fawu pusi sagreesuschi, bet zerams, ka ari scheem tahs azis at-darisees. Draudses mahzitajs isdirdis par scheem fwefcheem draudfneem, kas nahk winam pee dwehfelu apfokhpschanas par palihgeem, bet fawu palihga darbu ta eefahl, ka wiapirms tam Deewa zeltam un fuhitam ganam tuhdat rauga atwilt tahs wina kohpschana ustizetas dwehfesles, ir fawai draudsei fweht-deenā no kanzeles pee firds lizis, nomohdā buht, ka nekaujahs fahrdinataju walgōs cepihtees, bet tizibā stahw preti teem, kas grib no ta dshiwibas-zela, kahdu muhsu ewang. tiziba mahza, nogreest. Latw. awises jau wairak reises efam baptistu tizi-bas apalofchanahs un nomaldifchanahs pahrrunajuschi. Dsir-dedami atkal par jaunahm usmahfchanaahm atgahdinam tik to, ko apustuls Pahwils sawā ohtrā grammatā pee Timoteus 3. no-dakā raksta.

No Lehrpatas. Mehš zeen lasitajeem jau efam simoju-schi, ka tas Dahnu kungs Klauson-Rahs grib Lehrpatā weenu mahzibas kursu par mahju-industriju zauri eet ar fkolhlotajeem un fkolhlotajahm, kas us to peemeldejuschees. Gefahkumā bij nodohmahts 30 fkolhlotajeem un 15 fkolhlotajahm schihs stun-das doht, kura teem tiktu eerahdihts, ka bes kahdas leelas skunsta war daschadus amatus kohpt, lai wini scho mahzibu waretu at-kal fkolhleneem eerahdiht un zaur to tautai atwehrtahs weens jaunās labums un peluas awots. Bet tagad jau ir tik daudsi peemeldejuschees, ka tas kursus buhs jatura preefch 45 fkolh-lotajeem un 20 fkolhlotajahm. Lai ari fkolhlotajahm pee wi-feem teem seeweefchu darbeem, kas buhtu mahzami, netrubshtu kreetnas eerahditajas, tad weena freileene, Baranins no Lehr-patas ir apnehmufees, schai leeta kalpoht un ir aissbraukusi us Kopenhagenu. Schi freileene jau lihds schim wada Lehrpatā weenu fkolhu preefch rohku darbeem, wina pati scho fkolhu zehlfusi un pati pa leelai dalai ustura. Ari par to japreezajahs, ka ir gadijees weens kungs, kas gribedams Klausona-Rahs

ruhpeftibu fekneht, ir patš fawâ namâ isgahdajis, ka buhs pilniga skohlas ruhme preefch ta tagad dauds leelaka mahzektu pulka, nekâ eefahkumâ bij nodohmahts; von Samson-Urbs leelstungs ir fawâ namâ weenu sahli preefch tam atwehlejis. Lai tad nu schim fwehtigam nodohmam netruhktu fawu auglu. To wehlam no wifas firds.

Behterburgas Ewangeliska Karalafarete, ko Behterburgas ewang. draudses lihds ar zitu tizibas-beedru palhdstibu isrihkoja un us Siftowu fuhitja, ir isdewusi pahsklatu par fawu darbu, ko Deems til bagati fwehtijis. No schi rakstu ir redsams, ka mihlestibas-dahwanu schai ewangeliskai fabeedribai ir eenahzis 152,739 rubl. 84 kap. Diwi tresch-dalas no tam bij eenahkufchas Behterburgâ paschâ (97 tuhft. r.) Bet ari neweena zita gubernâ walsti nau, kas neatrastohs tur ar masaku waj leelaku dahwanu peesihmeta. No Maslawas bij nahkufchi 9556 rubl., no Kursemes 2443 r., Wisemes 2437 r., Igauu semes 2053 rbl. (tê japeemin, ka Baltijas gubernas paschas us fawu rohku isrihkoja Tehrpatas karalafareti, kur leela data dahwanu aishgahja). Bet ari no winâ puf' rohbeschas bij dahwanas us Behterburgu fuhititas no dasch-daschadahm walstihm: no Wahzemes walstihm 5018 r., Englantos 2468 r., Franzijas 655 r., masahs Schweizos 4528 r., u. t. pr. ir pat no Konstantinopeles 20 r., Indijas 100 r., Jerusalemes 6 rbl., Egiptes 2 rbl. Ewangeliskas karalafaretis bij isdohschanas pawisam 114,210 rbl. 93 kap; starp tahm us lohnehm 19 tuhft., lasaretu ewiktchm 22 tuhft., wirtschaste lasaretis maksaja 12 tuhft., sahles 3244 r., behres 322 r. zeta un fraktis noudas 9514 r., despechas, raksti un drukas darbi 1865 r., seemas fwehtku schinkibas 13 tuhft. u. t. pr. Zaur Kreemu papihra rubla masu wehrtibu winâ puf' rohbeschas bij skahde jazeesch no 26 tuhft. rubl. Sameem fuhitjumeem ewang. karalafarete katreis dewa no fawas puses weenu pawadoni lihds, kas us zeta azis tureja nomohdâ par nowedamahm leetahm; zaur to ween tad ari tas nahza, ka kur zitas beedribas lohti dauds mantibu pee kara laika jukas zeta saudejuschas, ewang. karalafarete ar Deewa palihgu fawus fuhitjumeem wifus skaidri noweda. No wiseem teem 16 fuhitjumeem, kas 1388 kastis tika westi, ir pawisam tikai weena kaste no 15 pudu sudusi, kas bes pawadona tika pa dselstjelu fuhitita. Wisz zits riktihi nogahja. Ar teem 16 fuhitjumeem aishgahja wiswisadas leetas, kahdas ween wareja lasaretu dsihwê buht wajadfigas pee flimneeku kohpschanas, preefch istabahm un kufnahm, grahamatas un ehdeeni un dschreeni un sahles u. z. Ar to seemasfwehtku dahwanu tika kahdi 8 tuhft. karawihru no Simnizas lihds Balkanam eepreezinati. — Karalafaretis darbu Simnizâ strahdaja 10 dakteri, 2 ap-teekeri, 1 selshers, 18 karalauku diakoni, un 19 kohpeju mah-fas. Starp teem apkohppteem flimneekem, kas waj ihfaku waj garaku laiku apkohpschanâ stahweja, bij 474 saldati, 225 wirtsneeki un 104 ziwilisti (starp teem 18 mahfas, kas weenâ lahga us reisi ar tihju faslima).

No wiseem teem, kas tai lasaretis deenestâ stahweja, tikai 2 wifu to laiku usturejabs pee pilnigas weselebas, ziti wif dâ-buja fawu laiku us flimibas-gultas pawadiht. Kâ jau agrak

sirohts, schi ewangeliska karalafarete fawu darbu Siftowâ 1. April 1878. g. nobeidama, atschkinkoja wifu fawu lasaretis ewikti Siftowas pilsehtam us muhschigeem laikeem.

Kad nu no teem pawisam eenahkufcheem

	152,793 rbl. 84 kap.
ir isdohiti	114,210 „ 93 kap.
tad ir atlikufchi	38,582 rbl. 91 kap.

Scho atlikufcho summu ewangeliskas karalafaretis komiteja ir nospreedusi isleetah us to, ka bahrini, kuru tehws karalaukâ dsihwibu saudejis waj par krohpli un darba nespehjneeku palizis, tiktu audsinati lihds eefwehtischanas wezumam. Tâ tad nu teem, kas fawu dsihwibu preefch Keisara un tehws semes upurejuschi, wina behrni nepaliks pamesti bahrini, pee wineem kristiga mihlestiba strahdahs to Samaritera darbu. Zau tagad komiteja ir us wifahm ewang. draudsehm rakstu fuhitijusi un peeprahijusi, lai usdohd, ja kur tahdi pamesti bahrinu behrni atrohдахs, kureem truhktu usturetaju un audsinataju.

No ta usdohita skaita tad schini rudeni komiteja ismeklehs un nospreedihs, zil ta wisleelaka wajadriba, warehs fawâ apgahdaschanâ nemt. Kur kahdâs pilsehtos ir ewang. bahrinu nami, tur ir peeprahijts, waj un zil wini apnemtohs tahdu ewang. kara bahrinu usnemt, kad teem apsohlahs maksahnt it-gadus 75 lihds 100 rubl. par tahdu audsekti, kas lihds eefwehtamam wezumam usturams un skohlojams. Wisahm schihm peemelbeschanahm ja-eet pee Behterburgas generalsuperdenta Laaland jeb Behterb. mahzitaja Dalton.

Redakcijai ir mihli pasueegta weena grahamata, ko weens bihbelu isdalitajs, kas bij us muhsu armiju fuhitits, par fawu darbu raksta Jelgawas mahzitajam, muhsu Juhdu misiones leetas wadonim un fwehtu rakstu isdalitajam, Dworkowicz mahzitajam. Grahamata skan tâ:

Benderê, 2. Februar 1878.

See zeen. mahzitaja Paul Dworkowicz.

Zeen. mahzitajs! Man ir tas gohds, Zums sinas doht par manu darbu. Ar Deewa palihgu es fawu darbu 1. Juli eefahku; no Maslawas es brauzu pa dselstjelu us Tulu, us Brelu, Kursku, Konotopu, Kijewu, Krementschugu, Baltu, Baltawu, Karkowu, Belgradu, Glisawetgradu, Kersonu, Nikolajewu, Odesu, Tiraspolu, Benderu, Kischinewu, Karolafschu, Kornefchtu un Zasi. Es apmekleju tahs lasaretis un par lehtu pahrdewu un isdaliju tur flimeem un eewainoteem fwehtus rakstus, ko wini ar preeku few eegahdasahs. Dasch fazija: „Guleschana ir gruhtha leeta; laiks til garfch, warestim nu ko dabuht lasiht.“ Dee, kam jau bij bihbeles, waj pusbihbeles, fazija: Brahli, pehrzeet, ta grahamata ir laba, scho grahamatu lasoht suhd garfch laiks. Mani jautaja: No kureenes tu esi, wezais? Kâ tas nahk, ka tu tahs grahamatas wari til lehti isdohi? Es wineem nu stahstiju no bihbelu beedribahm, kur laudis fabeedrojuschees un par to gahda, ka us to lehtako waretu fwehtus rakstus laudihm pasueegt. Es teem stahstiju no kristigahm draudsehm, kur draudses-lohzeeki katru gadskahrt

famet mihlestibas-dahwanas preeksch bihbetu-beedribas, lai ta spehji sawu darbu isdariht. Tee karawihri lasaretēs man fazija: Deews lai palihds teem labem lautineem, kuru labs darbs nahk ari mums, nabaga saldteem par labu. Deews lai wineem dohd weseleibu un swehti winus no angfcheenes. Augustā mehnesi man ar Deewa palihgu un bihbetu-beedribas palihdsibu isdewahs no „sakana krusa“ pahrsinataja, generala Abasa Rischinewā, bileti isdabuht, ka wareju bes maksas saldatu wagonōs lihdsbraukt, tā wareju tahs leelas isdohfchanas nowehrst, ko zeksch zitadi zaur Numeniju buhtu maksajis, jo man bij leelas pakas grahmatu lihds.

Bukarestā dabuju no „sakana krusa“ pahrsinataja, generala von Richtera, atkal bes maksas bileti, ka wareju ar flimneeku wagonēem zaur Numeniju braukt un flimeem un eewainoteem swehtus rakstus isdaliht. Augustā tad brauzu par rohbeschū un apmekleju tohs pilsehtus: Jasi, Romanu, Galazu, Brailu, Bisouu, Bukarestu, Jurgewu pee Donawas. Tur wiswairak us bihbelem krita uhdenū karawihri, jo tee wareja grahmatas weeglaki lihds panemtees; tāpat ari artilleristi, Donas, Uralas un Melnāhs juhras kasaki. No wiseem lihnijas karawihreem wiswairak kasaki eegahdajahs few bihbeles. Wini mehdsā faziht: „Ak brahli, tik lehti tagad dabunam! Pee mums mahjās newar ne par 2 rubli dabuht pirkt, us daschahm tuhktosch werstehm tik ir sasneedsams. Ar ewangeliumu war swehtigi mirt. Kad Deews mani no nahwes isglahbs, tad pahnefischu scho grahmatu mahjās, lai ari mana feewa un behrni to lasa.“

Ari wineem man bij jastahsta, ka tas nahk, ka es tahs grahmatas tik lehti waru isdaliht un ka es esmu sūbtihst, wineem scho mantu peenest klahst, ka mehš gribam kalpoht tam Kungam, kas grib wisus pee atfischchanas west. Tas Kungs ir fazijis: „Es esmu tas zeksch, ta pateesiba un ta dshiwiba.“ Kur nu lai atrohdam zitur scho dshiwibas zeku, ka weenigi tai swehtā ewangeliumā. Laseet tur! Laseet Jahna parahdischanas 14. nod. 6. p. Tur stahw rakstihst: Tam engelīm bij muhschigs ewangeliums teem pasludināht, kas wirs semes dshiwu, un wisai tautai un wisai ziltei un wisai walodai un wiseem laudihm. Tapehž wisas tahs ahrsemu un eekschsemu bihbetu beedribas ruhpejahs tohs swehtus rakstus isplatihst zaur beedribas lohzecku un zitu kristigu brahtu palihdsibas dahwanahm. Wini atbildeja: Deews lai juhs swehti par juhsu publineem un dohd jums sawu palihgu!

Jurgewā es isdaliju swehtus rakstus. Tē us reisi no abahm Donawas pusehm eesahkaks schaudischchanahs. Es steidsōhs us bahnusi, runaju tur ar to komandantu, panehmu weenu Turku bumbu lihdsi tahs 7 werstes lihds Trateschtai. Us zeka daschurēis pametu azis atpakal, waj man neskreem kahda bumba pakal. Es gribēju par Donawu pahritikt, bet tas nebij isdarams, jo Turki bij wisur gar krašmali. Wijas lihdsuementahs grahmatas pahrdewis Septemberi dewohs atpakal us Pehterburgu. Oktobera eesahkumā brauzu atkal us Rischinewu un strahdaju us preekschu gar rohbeschū ap Rischinewu, Karolafchu,

Benderu, Odesu, Personu, Nikolajewu, Elisawetgradu un Jasi. Es apmekleju Kreemu biskapus Rischinewā, Odesā, Personā, kas man bij wisadi palihdsigi pee mana kolpoteera darba. Ari wini man panehma daschus eksemplars, ko pehzak lasaretēs apmekledami par walti isdalija flimeem un eewainoteem.

Dezemberi es ohtrā reise brauzu par rohbeschū us ta jauna dselszeka no Benderas us Galazu. Ari tē es atkal dabuju bes maksas bileti preeksch brauceenem un apmekleju Belgradu, Ragulu, Reni, Galazu, Brailu, Bisouu, Bukarestu, Turi, Simnizu un Sistowu wināpus Donawas. Es buhtu wehl tahlak winā puse Turku pilsehtōs brauzis, bet newareja sregu dabuht lehtak kà par 50 kap. ik par wersti. 1 pudš feena maksaja 3 rubli, 1 mehš meeschu 2 rubli, 1 mehš Turku kweeschu 2 rubli un ari tas tik ar mohkahm dabunams.

Weenu no eewainoteem dsirdeju sakam: Ak mans nabaga kamerads! Tas ir noschauts! Winam bij ewangeliums. Es wina luhdsu, lai man to atdohd, bet winsch fazija: Es gribu ar to ewangeliumu mirt! Un tā ari notika.

Tais beidsamajōs 6 mehneschōs no 1877. gada es pahrdewu 6301 eksemplars no Swehteem raksteem. Pa wiseem teem 7 mehnescheem tika isdaliti 6925 eksemplari.

Paleeku zeen. mahzitajs, Juhsu pasemigs kalps, gan jau esmu 60 gadus wezs, bet gohds Deewam wehl pee pilna spehka.

Dšip Iwanow Seliakow,
kolporteeris.

Kahdi no kreemu sakameem wahrdeem.

Wilks eeluhdsā kasu us maltiti, bet schi pateizahs. —
Lapsa gul, bet skaita ari sapni wistas. —
Wilks katrugad met spalwu, bet tomehr paleek wilks. —
Mihlestibu, uguni un kahfuli newar paslehyt. —
Gedraudsejes ar lahzi, bet paturi zirwi rohka. —
Kam schulte mutē, tam wis ruhks. —
Pils wehders ir kurls us wisahm mahzibahm. —
Kas diwi sakus dsen, neweenu nenokers. —
Newaijaga gekus seht, tee aug paschi no few. —
Ar Deewu eij pahr juhru, bes wina ne-eij ne par floegsni.
Pateesiba neslibkst uhdeni, nesadeg uguni. —
Weens gekis war almini dihki eesweest, bet septinu gudru waijadsehs, lamehr to iswilks. —
Mahtes rohka nelasch kaulus. —
Skaidra firds ir Deewa azs. —
Meli eet us sapuuschahm kahjahm. —
Kad tu iseij, kad luhds Deewu weenreis, kad tu juhrā brauz, luhds diwreis, kad tu pee laulibas eij, tad trihsreis. —

M i s i o n e s l a p a.

Japanā.

Jer. 16, 19: **Wec tewim nahks tee pagani no pasaulēs galeem un fazihš: muhsu tehwi wiltigūš un nelectigus deewektus ir turejušchi, kas neneeka newareja palihdseht.**

Šchi prawešča papreefš - fludināšchana sahl muhsu deenās it brihniškigi peepilditees pee Japaneešcheem. Aisjā leelā jeb klusā jūhrā no Aihnas pret Kreewcem peederigo Kam-ischatkas puš-falu issteepjāhs wairaf salas, masakas un leela-kaš, ko kōhpā sauz par Japanu un peeder peeweenas walšs, par kuru walda Keisars. Japaneešchi tāpat kā Aihnešchi ir gan pagani, bet lohti mahzita un gudra tauta ar skohlahm, lee-lem, smuķeem pilsehteem, kur wišadi amatneeki un prezineeki laudihm pašneedš wišadus jaukumus un labrumus. Turklaht šwešchineeki, kas winus apmeklejušchi, winus slawe, ka esoht laipnigi un gohdigi laudis, kas winus ušnehmušchi ar leelu gohdu un smalku apešchanošs. Tomehr wini ir pagani, tumšchi pagani, kas no saweem nedšihweem elkeem nekahdu spēhku newar nemtees pee atgrešchanošs no grehkeem, un ih-pašchi augstako kahrtu laudis zaur nešchlihtibu un mauzibu pehdigi samaitajāhs pee meesās un dwehseles. Japaneešchi peeder pa leelakai dakai pee Budu-tizibas, kas aisseedš galu ehst un pawehle ar meesās mehredschanu un labribu aisseeg-šchānu nopelnih to muhschibu, bet šchee hauschli peemiršti un leelōš klohterōš un elkadeewa-namōš leelš muhku un pree-steru bars šlinkodami baro sawu wehderu. Japanes rohbeschi no waldibas šipri tohp fargati, tā ka gruhti nahkās šwešchi-neekam tapt eefšchā, waj andeles labad, waj zitas kahdas waj-jadšibas dehl, un ja kas buhtu sawu elka-deemu kalpošchānu atstahjis un zitai tizibai padeweēs, tad drohšchi ar nahwi buhtu nošohdihts tapis, un tomehr tee, kas ar Japaneešchu tautu ne ar ahrigu ušluhkošchānu, bet ar širniigu ruhpešchanošs eepaš-nušcheēs, winu slawe, ka wini nekā Aihnešchi pasauligahm leetahm padewušcheēs par tahm ween behdajāhs un ruhpejāhs, bet aridsan pehz garigahm leetahm kabriga un spēhjoht dweh-seles labad behdas zeešt un pašchu sawu dšihwibu un meesās labklahšchanošs par upuru nodohht. To nomanija teizamais katotu misionars, Jesuits Franz Kšaw'ers, Indeešchu apu-štuls, kas preefšch trihs šints gadcem no Kristus mihleštibas dšihšs Indiju zaurštaigojis un ar Ewangeliuma fludināšchānu pildijis aridsan nahza Japanā un te šlepen to preezas-mahzibu fludinādams atrada atwehrtas širdis un aušis, ka daudš lauschu atgreša pee tizibas. Winsch apleezināja to Japaneešcheem, ka ne-esoht liščki kā Indeešchi, kas laizigu labumu dehl gan warohht atgrešteēs, bet kabrigi pehz taisnibas, kas patešibas dehl ari spēhjoht nomirt. Un tas tā aridsan notika, pehz Kšawera nahwes 1552. g. wina darba-beedri, Jesuiti, to uš-nemtu darbu dšina uš preefšchu; ari no augstas waldineeku kahrtas ziti atgrešahs pee tizibas un zehlahs seedošchās kristigās draudseš. Bet Ollandeešchu škaudiba pret Portugišcheem, no

tureem tee misionari bij nahkufchi un kam zaur to misioni andele labi isdewahš, Japanas waldibu ušskubināja pret tahm kristi-gahm draudšehm, zehlahs leela wajajšchana, daudš afins lee-zineeku apleezināja sawu tizibu ar nahwi; bet ta draudse peh-digi tapa ispoštita 1637. g. No ta laika Japaneešchi jo zeetaki fargaja sawus rohbeschus un šwešchineekus pawišam leedša pee wineem nahkt, un apdraudeja ikkatru Japaneeči, kas gribetu tehwiščku elkadeemu kalpošchānu atstahht, ar nahwi. Bet muhsu deenās Japanā ir pawišam zitadi walizis. Japanas keisars nomanidams, ka Eiroppeescheem ir leelaka gudriba un labaka mahziba un leelaks spēhks, sawu walsti Eiroppeescheem atwehriš un saweem laudihm ar Eiroppeescheem atwehlejis andeli west, aridsan ruhpiigi eezel sawā walsti Eiroppešchu eerāšchās, buhwe eisenbahnuš, telegrafus, suhta jaunektus uš Eiropu, Eiroppešchu gudribu mahziteēs, un tohs eezel sawai tautai par apgaismo-tajeem un waldineekeem, un ja kam patiktu aridsan Eiroppešchu tizibu peenemt, tad no waldibas winam netohp pretim zelti nekahdi eemesli. Labakas fatišchanas dehl ar šwešchi-neekeem šwehtdeena atwehleša wišai walstei par dušechanas deenu, un Japaneešchu awišēs zehlahs tahdas balsis, kas kri-štigu tizibu isslawe un apleezina zeribu, ka nezil ilgi, tad wiša Japanā peenems kristigu tizibu. Kōhpā ar teem prezineekeem ari eenakufchi atkal misionari, kas Japanas salas zaurštaiga-dami, klusitim kaisa sawu sehllu. Tagad Japanā strahda 12 Ewangelijuma misionas beedribās ar 47 misionareem uš 90 stazioneem un skaita pawišam 1004 kristitus. Wini ap-leezina, ka ta druwa ir gatawa uš plaušchānu, jo tee laudis sawus wiltigūš un nelectigus deewektus apnikufchi, kas teem newar palihdseht, labpraht klaušahs no ta dšihwa Deewa un wina dehta, kas mihs peštijis no grehkeem, no nahwes un welna waras. Ari pee augstas kahrtas laudihm ta kristiga tiziba atrohn atwehrtas širdis. Weens misionars raksta par weenu keisara ministru, kas kristigu tizibu zeenidams no jaunibas deenahm sawu širdi un meesu pasargajis no lauschu nešchliht-šibas un aridsan pret Japaneešchu eeradumu weenu pašchu seewu peecturejis. Ari tais leelās ohštās, kur wiši laudis kā škadras tek pehz nopelna un wišas dohmas pehz mantas dšeh-nahs un kur lauschu garigs pohšs gaischi parahdāhs, netruhkt šihmes, ka stary Japaneešcheem daudš tahdu rohnahs, kas ne-peemiršt gahdaht par sawu dwehfeli, winas truhkumu pildiht no Deewa wahrdū bagatibas, un pee wineem sahl peepilditees ta prawešča wahrdi: pee temi nahks tee pagani no pasaulēs galeem un fazihš: muhsu tehwi wiltigūš un nelectigus dee-wektus turejušchi, kas neneeka newareja palihdseht. Nahkōšchā lapā, mihtais lastajš, temi pamadišchu tahdā leelā ohštās pilsehtā, lai ar pašcha azihm eewehrojeēs, kahda pahweh-šchanošs Japanā notikufi un tam Kungam Kristum durwis plati ir atwehrtas.

(Aš preefšchu wehl.)

Latt. Awišchu apgahdatajš: J. W. Safranowicz.

No zensures atwehlehts. Mišgā, 31. Juti 1878.

Druhtahts pee J. W. Steffenhagen un dehta.